

عاشقِ اکبر (پشتو)

عاشقِ اکبر

(بِرَحْمَةِ اللَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ)

(دِسِيرِتِ صِدِيقِ اکبر یو خو خر کونه)

پښتو ترجمه:
مجلسِ تراجم (دعوتِ اسلامی)

شیخ طریقت، امیر اہل سنت، بانی دعوتِ اسلامی، حضرت علامہ مولانا ابو بلال
محمدِ یاس عطار قادری رضوی
دامت برکاتہم العالیة

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ يَسُوْلَهُ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ

د کتاب د لوستلو دعا

د دیني کتاب یا اسلامي سبق لوستلو نه مخکنن دا لاندي دعا لوئ

إِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ خَهْ چه لوئ هغه به مو ياد پاتي کيري:

اللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمه: اے اللہ عَزَّ وَجَلَّ په مونږه د علم او د حکمت دروازې برسیره [يعني بيرته] کړي

او په مونږه خپل رحمت رانازل کړي! اے عظمت او بزرگی والا!

(مستظرف ج 1 ص 40 دار الفکر بیروت)

(اول او آخر کښ یو یو خل دُرود شریف اولوئ)

طالب غم
مدينه تقي
 قادر خواه
و مفتر

د رسالي نوم: عاشِقِ آکَبَر

..... اول خل:

..... تعداد:

ناشر: مکتبہ مدینہ، عالی مدنی مرکز فیضان مدنی، باب المدینہ کراچی۔

مَدَنِي عَرْض: بَلْ چَا تَه دِ دِ رسالِي دِ چَابِ كُولو اجارت نَشَتَه

كتاب اخستونکي توجه اوکړئ

که د کتاب په طباعت کښن خه بشکاره خامي وي یا پانږي کمې وي یا په بائندېنګ کښن مخکنن وروسته لکیدلي وي نو مکتبہ المدینہ ته رجوع اوکړئ۔

عاشقِ اکبر

د شیخ طریقت امیرِ اہل سنت، بنیع دعوتِ اسلامی حضرت علامہ، مولانا، ابو یلال محمدِ ایاس عطار قادری، رضوی ڈاکٹر بزرگانہ العالمیہ دیان دا رسالہ ”عاشق“ په اردو زبہ کبن لیکلی شوی ده.

مجلسِ تراجم (دعوتِ اسلامی) د دی رسالی په آسانہ پنتو زبہ کبن د وس مناسب د ترجمہ کولو کوشش کرپی دی. کہ چرپی په دی ترجمہ کسن خه غلطی یا کمی، زیاتی او مومنی نوستاوسو په خدمت کبن عرض دی چه مجلس تراجم ته خبر او کرپی او د ثواب حقدار جو پرشی.

پیشگش: مجلسِ تراجمِ دعوتِ اسلامی

برائے رابطہ:

عالیٰ مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران
پرانی سبزی منڈی، بابِ المدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 1262

Email: 📩 translation@dawateislami.net

فهرست

2	عاشقِ اکبر
1	عاشقِ اکبر
1	دُرُود شریف فضیلت
2	د ماشوم والی عجیبہ حِکایت
3	د سیدُنا صدیق اکبر مُختصر تعارف
5	د تولونہ مخکنن چا ایمان را ورو؟
6	د تولونہ افضل خونک دی؟
7	نو زه به د لزام لکوننکو سزا ورکوم
7	کلام حَسَن
9	مال او سر په آقائے دوچھان باندی ڦربان
10	ستا په نوم هر خه قُربان کرم
13	د الله په لار کنن په مشکلاتو صبر
15	ووه گلامان ئی په بیعه و اخستل او آزاد ئی کرل
16	زما دری خیزونه خوبین دی
16	دری واره خواهشات ئی پور شو
17	کاش! چه په مونبر کنن هُم جذبه پیدا شي
18	د محَبَّت تشي دعوی
19	د یارِ غار مالی ایثار
20	د صدیق اکبر شان او قُرآن
22	د منبر شریف د پوری احترام
23	د آقائے نامدار ﷺ یار
25	مُریید کامل
26	صدیق اکبر امامت او کرو
29	د غارِ ثور مار
31	الله زمونبر سره دی
34	واه! جولاکیه ستا قسمت
35	د غار هغه بل طرف ته سمندر بنکاره شو!

فرمان مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښ چه زما ڏکراوش او هغه په ما ڏروه
پاک او نه لوستو هغه جفا او کرو. (عبدالرَّزَاق)

36.....	په مُصیبیت کښ د نیٰ ﷺ نه مدد غوبتی
36.....	د صِدِّیق اکبر عجیبه ارمان
38.....	په سَفَر آخرت کښ یوشان والی
41.....	د صِدِّیق اکبر غَم مُصطفیٰ ﷺ
43.....	کاش! مونبره غَم مُصطفیٰ رانصیب شی
43.....	په خوب کښ دیدار مُصطفیٰ ﷺ
44.....	دوفات په ورخ کښ او په کفن کښ د یوشان والی شوق
45.....	د صِدِّیق اکبر دوفات وجه غَم مُصطفیٰ وو
46.....	مریض مُصطفیٰ
47.....	زړه مې شو قربان په دې دُنیا
48.....	سِپِنْدُنَا صِدِّیق اکبر ته زَهْر و رکْرِی شو
49.....	هائے! ذلیلی دُنیا!
50.....	یا رسول اللہ ﷺ ابویکر حاضر دې
51.....	صِدِّیق اکبر د حَیَاتُ النَّبِیٰ ﷺ قائله وو
52.....	حیات الانبیاء
53.....	گستاخ رسول نه لری او سی
54.....	د صحابه د گستاخونه لری او سی
56.....	د محشر په ورخ د مبارکو مزارتو نه د راوتلو بنکلی منظر
57.....	د الله په لار کښ د مُشکِلاتو مقابله کوئی
58.....	د دُنیا په غم کښ نه په غَم مُصطفیٰ کښ ژاری
60.....	دا خنگه عشق او خنگه محبت دې؟
62.....	تر قیامته به ”أُمّي أُمّي“ فرمائی
64.....	د قیامت په ورخ د أُمّت د فکر انداز
66.....	کاش چه! مونبره پاخه عاشقان رسول جور شو
67.....	د صِدِّیقی حَضْرَاتو په غتیه گوته کښ نښه!
68.....	صِدِّیق اکبر رَضِیَ اللہُ تَعَالَیَ عَنْهُ مَدَنی آپریشن او کرو
72.....	د زُنفو او د سرد وینبتو وغیره ۲۶ مَدَنی گلونه

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

عاشقِ اکبر¹

شیطان که هر خومره ناراستی درولي خو تاسو دا رساله پوره اولوی
إِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰى سَتَاسُوْپَهْ زَرَهْ کَبِنْ بَهْ دَصَحَابَهْ دَبَرْ مَحَبَّتْ پِيدَا شَيْ.

د دُرُود شریف فضیلت

د مدینی د سردار ﷺ د بَرَكَتْ نَهْ دَكْ فَرْمَانْ دِیْ: دَالَّهُ تَعَالٰى وَعَلٰی يَوْمِ فَرْبَتَهْ [یعنی ملائِکَهْ] دَهْ چَهْ دَهْ ھَغِیْ [یو] وَزَرْ پَهْ مَشْرِقَ
کَبِنْ دِیْ اوْ بَلْ پَهْ مَغْرِبَ کَبِنْ. چَهْ کَلَهْ خَوَکْ پَهْ ما بَانِدِیْ پَهْ مَحَبَّتْ
سَرَهْ دُرُودَ وَائِیْ [نو] هَغَهْ فَرْبَتَهْ پَهْ اوْبُو کَبِنْ گُوَیِهْ اوْوَهِیْ [او بِیَا]
خَپَلِیْ وَزَرِیْ اوْخَنِدِیْ. اللّٰهُ تَعَالٰى دَهْ ھَغِیْ دَوَرَزَوْ نَهْ خَحِیدَوْ وَالا هَرْ
هَرْ خَاخِکِیْ نَهْ يَوْهْ يَوْهْ فَرْبَتَهْ پِيدَا کَوِیْ هَغَهْ فَرْبَتَیْ دَقِیَامَتَهْ پُورِیْ دَهْ
ھَغَهْ دُرُودَ وَئِیَونَکِیْ دَپَارَهْ إِسْتِغْفارَ کَوِیْ.

(الْقُوْلُ الْبَدِيعُ ص ۲۵۱، الْكَلَامُ الْاَوْضَعُ فِي تَفْسِيرِ الْمُنْشَرِحِ ص ۲۴۲، ۴۲۳)

صَلُّوْ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

¹ دا بیان امیر آهليٰ سنت دامت بِرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه د تبلیغ قرآن و سُنّت د عالمگیر غیر سیاسی تحریک دعوت اسلامی په ورودی مَدَنِي مرکز جامع مسجد گُلزارِ حبیب [باب المدینه] کراجئے کَبِنْ کیدونکی د سُنّتو دکه اجتماع کَبِنْ (اندازاً په ۳۰رمضان المبارک سن ۱۴۱۰ھ/ ۹۰.۰۳.۲۹)

فرمائیلی وو د ترمیم او اضافی سَرَهْ لِیکِی حاضر دِیْ، مجلسِ مَکَانِیَةِ المَدِینَةِ

فرمایان مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کپل هغه د جَنَّتَ لاره هیره کړه۔ (ظکریانی)

د ماشوم والي عجیبه حِکایت

د دعوتِ اسلامی د اشاعتي اداري مکتبةُ ائمۃِ رشیدینَه چاپ شوي د ۵۶۱ صفحو کتاب ”ملفوظاتِ اعلیٰ حضرت (ؑ حَصَّبِي)“ صفحه ۶۰ نه ۶۱ کبن دی: صِدِّيقِ اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ کله هُم بُت ته سَجَدَه نه ده کړي. هغويي رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د یو خو کالو وو چه پلار بُت خانې ته بوتلو او ورته ئې اووئيل چه: دا دی ستا اوچت اوچت خُدایان دوئي ته سَجَدَه اوکړه. چه کله هغويي رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د بُت مخې ته تشریف یورو نو اوئي فرمائیل: ”زه اوگې یم ما ته طعام راکړه، زه برښد یم ما ته جامې راکړه، زه دې کانپري اولم که ته خُدائی ئې نو خان پچ کړه۔“ هغه بُت خه جواب ورکولي شو؟ هغويي رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ هغه یو کانپري اوویشتو، چه خنگه اولګیدو نو د ټوټ خُداداد زور ئې برداشت نه کړي شو او راپریوتو. پلارئي چه دا حالت اولیدو نو ځُصَّه ورغله او په مخ مبارک ئې یوه خپیره ورکړه او د هغه خائی نه ئې د هغويي رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د مور خوا ته راوستلو او توله واقعه ئې ورته بیان کړه. مور ئې اووئيل: دا په خپل حال پریبرده خکه چه کله دا پیدا شونو یو غیبی آواز راغلې وو چه یاَمَّةُ اللَّهِ عَلَى التَّحْقِيقِ أَبْشِرَى بِالْوَلَدِ الْعَتِيقِ إِسْمَاعِيلُ السَّيَّدُ الْصِّدِّيقُ لِمُحَمَّدٍ صَاحِبُ وَرَفِيقُ [يعني] اے د اللہ عَزَّوَجَلَّ رِبِّتینې بندې! تا ته زیرې دې چه دا ماشوم عتیق دې، په آسمانونو کبن د ده نوم صِدِّيق دې، د محمد صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ ملکګري او رفیق دې.

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: د چا په خوا کنیں چه زما ڈکر اوشو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو تحقیق هغه بدجتنه شو. (ابن سعی)

دا روایت صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ پنچلہ د حضور اقدس صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم په مجلس کنیں بیان کرو. چه کله ئی دا بیان کرو نو چبریل امین علیہ السلام د [نبی اکرم صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم] په دربار کنیں حاضر شو او عرض ئی او کرو: **“آئت عَتِيقٍ مِّنَ النَّارِ”** ابوبکر ربنتیا اووئیل او هغه صدیق دی.

دا حدیث امام احمد قسطلاني رحمۃ اللہ علیہ د صحیح بخاری په شرح کنیں ذکر کرپی دی. (ارشاد الساری شرح صحیح بخاری ج. ۸، ص ۳۷۰، ملفوظاتِ اعلیٰ حضرت ص ۶۰، ۶۱ پتّصرف)

د سیدنا صدیق اکبر مختصر تعارف

د خلیفۃ اول، امیر المؤمنین حضرت سیدنا صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ نوم عبد اللہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ کنیت ابوبکر دی او صدیق او عتیق د هغوئی رضی اللہ تعالیٰ عنہ القاب [یعنی لقبونه] دی: **سبحان الله!** د صدیق معنی ده: ”دیر زیات ربنتیا وئیلو والا“. هغوئی رضی اللہ تعالیٰ عنہ ته د جاہلیت په زمانه کنیں دا لقب ورکرپی شوپی وو ځکه چه همیشه به ئی ربنتیا وئیل او د عتیق معنی ده: ”آزاد“. سرکار عالی وقار صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم هغوئی رضی اللہ تعالیٰ عنہ ته دا زیرپی آرولپی وو او ورته ئی فرمائیلی وو: **“آئت عَتِيقٍ مِّنَ النَّارِ** یعنی ته د دوزخ د اور نه آزاد ئی. ”ځکه د هغوئی رضی اللہ تعالیٰ عنہ دا لقب شو. (تاریخ الخلفاء ص ۲۹) هغوئی رضی اللہ تعالیٰ عنہ قریشی دی او په وومنه

فرمان مصطفیٰ ﷺ: چا چه په ما باندی لس خله سحر او لس خله مانبناه ڈرود پاک او لوستل د قیامت په ورخ به هغه ته زما شفاعت نصیب کیری. (مجتہذ الزوادی)

پیرئ کبن ئی شَجَرَه نَسَب د رَسُولُ اللَّهِ ﷺ د خانداني شَجَرِي سره یو خائے کیری. سیدُنا ابوبکر صَدِيقٌ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ د عامُ الْفَیلٍ¹ نه تقریباً دوه نیم کاله پس په مَكَّهُ مُكَرَّمَه کبن پیدا شو. امیرُ الْمُؤْمِنِینَ حضرتِ سیدُنا صَدِيقٌ اکبر رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ هغه صحابي دی چا چه د تولو نه مخکین د تاجدارِ رسالت ﷺ د رسالت تصدقی کرپی وو. هغويٰ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ دو مرہ جامِعُ الْكِبَالات او مَجْمَعُ الْفَضَائِلِ دی [یعنی دو مرہ کمالات او فضائل لري] چه د انبیاءٰ کرام عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ نه پس په تیرو شو او راروانو تولو انسانانو کبن افضل او اعلیٰ دی. په آزادو سپو کبن ئی د تولو نه مخکین اسلام قبول کړو او په تولو جهادونو کبن د مُجاہِدانه کارنامو سره شریک شو او د صُلح او جنگونو په تولو فيصلو کبن د اللہ جل جلاله د محبوب ﷺ وزیر او مُشير پاتی شوې دی او د ژوند په هره موقع ئی د حُضُورِ اکرم ﷺ د ملکرتیا، جان نثارئ [یعنی د خان قربانولو] او وفادارئ حق ادا کرپی دی. دوه کاله او ووہ میاشتی ئی د خلافت په مَسْنَد [یعنی عہدہ] باندی تیرپی کرپی او [د خلافت په دوران کبن] په ۲۲ جُمَادَى الْأُخْرَى سن ۱۳ ه کبن وفات شو. امیرُ الْمُؤْمِنِینَ حضرتِ سیدُنا عُمَرٌ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ئی د جنازې د

¹ یعنی په کوم کال چه بدجتنه ابرهه بادشاہ د هتیانو د لښکر سره په خانه کعبه باندی حمله کرپی وو. د دی واقعی د تفصیل د باره د مَكَّةُ الْمُبَرَّةُ چاپ کرپی کتاب ”عجائبُ القرآن مع غرائبُ القرآن“ او لوئی.

فرمانِ مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښ چه زما ڏکر او شو او هغه په ما ڏروه پاک او نه لوستو هغه جفا او کړه۔ (عبدالرؤف)

نمانځه جمیعه ورکره او روضه مبارکه کښ د حضور اقدس صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ

په خنگ مبارک کښ خخ کړي شو.

(الاكمال في اسماء الرجال ص ٣٨٧، تاريخ الخلفاء ص ٦٢، ٢٧ باب السيدينه کرامي)

د تولونه مخکښ چا ايمان راورو؟

د دعوتِ إسلامي د اشاعتي اداري مَكْتَبَةُ الْمَدِينَةِ چاپ شوي د ٩٢ صفحو کتاب ”سوانح کربلا“ صفحه ٣٧ کښ دی: اکرچه د صحابه کرامو او تابعینو وغيره ډیرو ډلو په دې خبره ډیروه تینګکتیا کړي ده چه ”صَدِّيقِ اکبر“ د تولونه وړومبې مومن دې. خو بعضو حضراتو دا هُم فرمائیلی دی چه د تولونه وړومبې مومن ”حضرتِ علی“ دې. بعضو دا وئیلی دی چه ”حضرتِ خَدِیجَة“ د تولونه مخکښ د ايمان راولو شرف حاصل کړي وو. په دې اقوالو کښ حضرت سیدنا امام اعظم آبو حنیفه رحمۃ اللہ علیہ داسې موافقَت [يعني برابري] راوستي دې چه په سرو کښ د تولونه مخکښ حضرت ابو بکر صَدِّيقِ رحمۃ اللہ علیہ ايمان راورو او په بسخو کښ د تولونه مخکښ حضرت سیدنا خَدِیجَة رحمۃ اللہ علیہ [ايمان راورو] او په کم عمره کسانو [يعني ماشومانو] کښ حضرت علی رحمۃ اللہ علیہ [د تولونه مخکښ ايمان راورو] (تاریخُ الْخُلُفَاءِ لِسُلَيْمَانِ طَهِ ص ٢٦)

فرمَانِ مُصطفَى ﷺ: د چا په خوا کښ چه زما ذکر او شو او هغه په ما دُرود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کښ دیر زیات شوم دي. (آلرَّغِيْبُ وَالرَّهِيْبُ)

د ټولو نه افضل خوک دي؟

د دعوتِ اسلامي د اشاعتيِ اداريِ مکتبَةِ الْمَدِيْنَةِ چاپ شوي د ۹۲ صفحو کتاب ”سوانِح کربلا“ صفحه ۳۸ نه ۳۹ کښ دی: د آهليِ سُنَّت په ديِ اجماع د چه د انبیاء ﷺ نه پس په ټول عَالَمَ کښ افضل [يعني بهتر] حضرت ابو بکر صَدِيقٌ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ دی، د هغويي نه پس حضرتِ عمر، د هغويي نه پس حضرتِ عُثْمَانَ، د هغويي نه پس حضرتِ عَلِيٌّ، د هغويي نه پس عَشَرَةُ مُبَشِّرَةٍ، د هغويي نه پس باقي آهلي بدر، د هغويي نه پس باقي آهلي اُحد، د هغويي نه پس باقي آهلي بَيْعَتِ رِضْوَانَ، بيا ټول صحابه. دا اجماع آبُو منْصُورَ بَغْدَادِيَ (رحمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ) نقل کري ده. ابن عَسَّاْكِرُ (رحمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ) د حضرتِ ابنِ عمرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا نه رِوَايَتُ کوي، فرمائي چه مونږه به ابو بکر و عمر و عُثْمَانَ و عَلِيٌّ ته فضیلت ورکولو په داسې حال کښ چه سَرَوَرِ عَالَمَ ﷺ په مونږه کښ نتشریف فرما دي. (ابن عَسَّاْكِرُ ج ۳۰ ص ۳۴۶) امامِ اَحْمَدُ (رحمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ) وغیره د حضرتِ عَلِيٌّ مُرْتَضَى رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ نه رِوَايَتُ کَرِي دی چه هغويي رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ فرمائیلی دي چه په دي اُمَّتَ کښ د نبی ﷺ نه پس د ټولو نه بهتر ابو بکر و عمر دي. (رحمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُمَا) (ایضاً ص ۳۵۱) ذَهِيْرُ (رحمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ) وئيلی دی چه دا د حضرتِ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ نه په تواثر سره منقول دي.

(تاریخُ الْخُلُفَاءِ لِسُبْبُوْطِ ص ۳۴)

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: خوک چه په ما د جُمُجیٰ په ورخ درود شریف لوی زه به د قیامت په ورخ د هغه شفاعت کووم۔ (کنزُ العمال)

نو زه به دِ الزام لکوننکو سزا و رکووم

ابن عساکر (رحمۃ اللہ علیہ) د عبدُ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَئِلَی (رحمۃ اللہ علیہ) نه روایت کوي چه حضرتِ علی (رحمۃ اللہ علیہ) فرمائیلی دی: خوک چه ما ته د حضرتِ ابوبکر و عمر نه افضل اووائی نو زه به هغه ته د مُفتّری (يعني الزام لکوننکي ته ورکولو والا) سزا و رکووم۔

(تأریخ دمشق لابن عساکر ج ۳۰ ص ۳۸۳ دار الفکت بیروت)

کلام حَسَن

برادر اعلیٰ حضرت، اُستاذِ زَمَنْ، حضرتِ مولانا حسن رضا خان رحمۃ اللہ علیہ په خپله مجموعہ کلام ”ذوقِ نعمت“ کبن د اُفضلُ الْبَشَرِ بَعْدَ الْأَنْبِيَاءَ، حضرتِ سیدُنا ابو بکر صدیقِ بْنِ ابُو قحافہ رحمۃ اللہ علیہ عنہما په

شان کبن داسپی لیکی:

بیان ہو کس زبان سے مرتبہ صدیق اکبر کا ہے یاد غار محبوب خدا صدیق اکبر کا یا الہی! رحم فرما! خادم صدیق اکبر ہوں تری رحمت کے صدقے واسطے صدیق اکبر کا یہ عالم میں ہے کس کا مرتبہ، صدیق اکبر کا رُشْل اور انبیا کے بعد جو افضل ہو عالم سے خدا کے فضل سے ہوں میں گدا صدیق اکبر کا گدا صدیق اکبر کا، خدا سے فضل پاتا ہے ضعیفی میں یہ قوت ہے ضعیفوں کو قوی کر دیں سہارا لیں ضعیف و اقویا صدیق اکبر کا بنا فخر سلاسل سلسلہ صدیق اکبر کا مقام خوب راحت چین سے آرام کرنے کو بنا پہلوئے محبوب خدا صدیق اکبر کا علی ہیں اُس کے دُشمن اور وہ دُشمن علی کا ہے جو دُشمن عقل کا دُشمن ہوا صدیق اکبر کا لٹایا راہِ حق میں گھر کئی بار اس محبت سے کہ لٹ لٹ کر حق گھر بن گیا صدیق اکبر کا

فرمَانِ مُصَطَّلِي ﷺ: چا چه په کتاب کښ په ما باندې درود پاک اولیکلو ترخو پورې چه زمانوم په هېټي کښ وي فریشتې به د هغه دپاره بخښنې غواپې. (کلبرانی)

څوک شی یانولې مرتبه د ابوبکر
 یار غار دې محبوبِ خُدا د ابوبکر
 الٰهِ رحم اوکړي! یمه خادِم د ابوبکر
 په خاطر ستاد رَحْمَت په واسطه د ابوبکر
 پس د رُسُلُ و انبیاء نه چه افضل دې
 په عَالَمِ کښ دا ده مرَتبَه د ابوبکر
 غُلامِ صَدِيقِ اکبرِ مومنِ فضلِ الدَّلَلِ
 زه یم غُلامِ یَفْضَلِ خُدا د ابوبکر
 په ضعیفَی کښ دا قُوَّت چه ضعیفانَ ئې کړل قوي
 و اخلي اسره د هر قوي و ضعفاء د ابوبکر
 چه ئې داخل شو په بیعت کښ فاروق، عثمان و علی
 په سلسلو کښ شوه اوچه سلسله د ابوبکر
 حائی د راحت د خوب، د سکون او د دَمِي
 جوړ شو په خنگ کښ د رسولِ خُدا د ابوبکر
 علی دې د هغويي دُبِمن او هغويي دُبِمن دی د علی
 کوم سر خورلي چه دې آعدا د ابوبکر
 د حق په لار کښ ئې قربان کړو کور په دې محبَّت
 په ورانيدو ورانيدو جوړ شوکور اعلى د ابوبکر

صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى الْحَبِّيْبِ!

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: په ما باندی درود شریف لویٰ اللہ عَزَّوجَلَّ به په تاسو
رحمت را لیجیری۔ (ابن عدی)

مال او سر په آقائے دو جهان باندی قربان

د حضرت سیدنا ابُو هرَیرہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ نه روایت دی چه مَکِّی مَدِّنی سُلطان ﷺ فرمائی: ”مَنْفَعِنِی مَالٌ قَطُّ مَا نَفَعَنِی مَالٌ أَبِی بَكْرٌ“ یعنی ما ته کله کوم یو مال هُغه فائیده نه ده را کرپی کومه چه د ابوبکر مال را کرپی ده۔“ د بار گاهِ نبوَّت نه ئی چه دا زیرپی واوریدو نو حضرت سیدنا ابوبکر رضی اللہ تعالیٰ عنہ په ژرا شو او عرض ئی اوکرو: یا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ! زما او زما د مال مالِک خو ہُم تاسو

صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ئی۔ (سُنْنَةِ ابْنِ ماجَه ج ۱، ص ۷۲، حدیث ۹۴ دار المعرفة بیروت)

وہی آنکھ اُن کا جو منہ تکے، وہی لب کہ مُحَوْہوں نعت کے
وہی سر جو اُن کے لئے جھکے، وہی دل جو اُن پر نشار ہے
(حدائقِ بخشش شریف)

سترگی هغه دی چه هفوئی ته گوری، شوندی هغه دی چه نعتونه وائی
سر دی هغه چه کرپی تعظیم د هفوئی، زرہ دی هغه چه شی قربان په هفوئی

خوب رو خوب رو اسلامی و رو نپرو! د دی روایت نه معلومه شو چه د
حضرت سیدنا صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ مبارکہ عقیدہ ہُم دا وہ چه
مونبرہ د اللہ تعالیٰ د محبوب صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم گُلامان یو او د گُلام د تول
مال و اسباب مالِک د هغه آقا [یعنی مالِک] وی، مونبر گُلامان خپل خه
خیز لرو؟

فرمای مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ: په ما باندی دُرود شریف کثرت کوئی بیشکه دا ستاسو د پاره پاکی ده۔ (آیوی یعنی)

کیا پیش کریں جاناں کیا چیز ہماری ہے
یہ دل بھی تمہارا ہے یہ جاں بھی تمہاری ہے

مونبِ خہ لرو جاناں، مونبِ به خہ درکرو جاناں
دا زرہ مو هُم ستا دی، دا سر مو هُم ستا دی

ستا په نوم هر خہ قُربان کرم

د اسلام په شروع شروع کبن به چہ خوک مسلمان شو نو چہ خومره به کیدی شو هغه به خپل اسلام پت ساتلو ہکه چہ د حُسُورِ اکرم صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ د طرفہ هُم دا حُکْم وو، د پارہ د دی چہ د کافیرو د طرفہ خہ تکلیف او نقصان ور اونہ رسی۔ چہ کله د مسلمانانو سرو شمیر ۳۸ شو نو حضرت سیدنا صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ د رَسُول اکرم صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ په دربار کبن عرض اوکرو چہ: یا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ! اوں د اسلام د بنکارہ تبلیغ کولو اجازت راکری۔ د دوارو جهانو سردار صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ اول خو انکار اوکرو خو بیا ئی د هغوئی رضی اللہ تعالیٰ عنہ په زاری کولو اجازت ورکرو۔ چنانچہ تول مسلمانان ئی خان سره کرل او مسجد الحرام شریف ته ئی تشریف یورو او خطیب اول حضرت سیدنا صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ خطبہ شروع کر، د خطبی د شروع کیدو سره سم کُفارو او مشرکینو د خلورو وارو طرفونہ په مسلمانانو حملہ اوکر۔ په مَكَّهُ مُكَرَّمَه کبن

فرمایان مُصلطفی ﷺ: چاچه په ما باندی لس خله ڈرود پاک او لوستل الله عَزَّوجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل کري. (طبراني)

د هغويٰ ﷺ عَظَمَت او شرافت منلي شوي وو، د دي باوجود په هغويٰ ﷺ هُمْ كُفَّارُو بَدِ كِردارو دومره خوني گزارونه اوکړل چه مخ مبارڪ ئې په وينو سُور شو تر دي چه هغويٰ ﷺ بيهوشه شو. چه کله د هغويٰ ﷺ د قېيلې والا خبر شو نو هغويٰ راغلل او دوئي ﷺ ئې د هغه خائِنه اوچت کرو او یورلو. د خلقو دا گمان وو چه حضرت سیدنا صدیق اکبر ﷺ به زوندي پاتې نه شي. مابنام چه کله هغويٰ ﷺ ته لږ آرام راغي او په هوش کښ راغلو نو د ټولو نه مخکښ ئې په ژبه دا الفاظ جاري شو: د الله جل جلاله د محبوب ﷺ خه حال دي؟ نو خلقو په دي خبره ډير پيغور ورکړو چه د هغويٰ د ملګرتيا په وجه خو په تا دا مصیبت راغلي دي او ته بيا هم د هغويٰ نوم اخلي.

د هغويٰ ﷺ مور صاحبې امُّ الْخَيْر ورله طعام راورو خود هغويٰ ﷺ په خُلَه هُمْ د ايوه خبره وو چه د رَسُولُ الله ﷺ خه حال دي؟ مور صاحبې ئې او وئيل چه نه یم خبره نو هغويٰ ﷺ او فرمائيل چه: د [حضرتِ عمر رضي الله تعالى عنه د خور] امْ جمیل رضي الله تعالى عنها نه تپوس اوکړه نو مور صاحبه ئې د خپل ځیکر د ټکري په دي مظلومانه او د بيتائې په حالت کښ کري درخواست پوره کولو د پاره د حضرت سیدنا امْ جمیل رضي الله تعالى عنها کره لاره او د حُسْنُ اکرم ﷺ د حال تپوس ئې تري اوکړو. هغې هُمْ د

فرمای مُصلطفی ﷺ: د جمعی په شپه او د جمعی په ورخ په ما باندی دُرُد کثرت کوئ، خوک چه داسی کوی د قیامت په ورخ به زه د هغه شفاعت کونکی او گواه جو پیرم. (مشعب الایمان)

ناسازه حالاتو په وجہ د هغه وخته پوری خپل اسلام پت ساتلی وو او ولی چه اُمُّ الْخَيْر د هغه وخته پوری اسلام نه وو قبول کری څکه هغه [یعنی اُم جمیل رض] خان په ناغرَضو کښن واچولو او ورته ئې اووئیل چه ما ته خه معلومه ده چه مُحَمَّد (صلی اللہ علیہ و آله و سلّم) خوک دې او ابوبکر (رض) خوک دې خوستا د خوئ د حالت نه چه خبره شوم نو دیره خفه شوم، که ستاسو اجازت وي چه زه ستاسو سره لاره شم او د هغوي رض حالت اووینم. اُمُّ الْخَيْر هغه رض خپل کور ته راوستله. هغې رض چه د حضرت سیدنا صدیق اکبر رض حالت او لیدلو نو زره ئې تینګ نه کړی شو او په ژرا شو. حضرت سیدنا صدیق اکبر رض ترې تپوس او کرو چه زما د آقا خود رنی صلی اللہ علیہ و آله و سلّم خبر را کړئ. حضرت سیدنا اُم جمیل رض د هغوي د مور صاحبې طرف ته اشاره او کړه چه دوئی ته تَوَجُّه او کړئ. هغوي رض ورته او فرمائیل چه د دې نه مه یَرِبَّی، نو بیا هغې رض عرض او کړو چه نېټی رحمت صلی اللہ علیہ و آله و سلّم د اللہ تعالیٰ په فضل و کرم صحیح سلامت او په خیر دې او په دارِ آرقم یعنی د حضرت سیدنا آرقم رض په کور کښن تشریف فرما دې. هغوي رض او فرمائیل: قَسَمْ په خُدَائِی! چه زه به د هغې پوری هیخ هم نه خورم او نه خبنم، تر خو چه د تاجدارِ رسالت صلی اللہ علیہ و آله و سلّم دیدار او نکرم. چنانچه د

فرمان مُصطفیٰ ﷺ: خوک چه په ما باندې یو خل رُرود اولوی اللہ عَزَّوَجَلَّ د هغه د پاره یو قیراط اجر لیکي او قیراط د اُحد د غَرْهَرَه دی. (عبدالرازق)

هغويٰ بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ مور صاحبِي هغويٰ بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ د شپي په آخرئ حصه کشن د خان سره بوتلوا او د حُضُورِ اکرم صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به خدمت کبن په دارِ آرَقَمَ کبن حاضر شو عاشقِ اکبر حضرتِ سیدنا صدیقِ اکبر بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ د حُضُورِ انور صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه غیره چاپيره کوه او په زړا شو، خورب نبی صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ او هلتله موجود مسلمانان هم په زړا شو خکه چه د سیدنا صدیقِ اکبر بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ حالت ته چا کتلي نه شو. بیا هغويٰ بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ خورب نبی صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ته عرض اوکرو چه: دا زما مور صاحبِه ده، تاسو صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د دې د پاره د هدایت دُعا اوکری او دې ته د اسلام دعوت ورکړئ. خورب نبی صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هغې ته د اسلام دعوت ورکړو، **الْحَمْدُ لِلَّهِ** هغه په هم هغه ساعت مسلمانه شوه. (البداية والنهاية ج ۲ ص ۳۶۹ - ۳۷۰ دار الفکر بیروت)

جسے مل گیا عم مصطفیٰ اُسے زندگی کا مزہ ملا
کبھی سیلِ اشکِ رواں ہوا، کبھی آہِ دل میں دبی رہی

(وسائل بحثیش)

چا چه او موندو غمِ مُصطفیٰ، هغه او موندہ د ژوند مزه
کله او بشکيٰ ئي روانې وي، كله پاتيٰ ئي وي غم په زبه
صلوٰاعَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
دَالِلَّهُ پَه لَارْ كَبِنْ پَه مُشَكْلَاتُو صَبَرْ

خوبو خوبو اسلامي ورونو! د دين اسلام د خورولو د پاره خومره تکلیفونه او مصیبتوونه برداشت کړي شوي دي، د اسلام عظیمو

فرمَانِ مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: کله چه تاسو په رسولانو دُرُود لولئ نو په ما باندي ئې هم لولئ، بېشکە زە د تولو جهانوند رب رسول يم. (جیجخان الجماع)

مُبِلِّغینو خپل خان، مال او دولت هر خه د الله تعالیٰ په لار کبن ڦربان کرل! نن هُم که مونبره د مَدَنِي قافِلِي د سفر په دوران کبن، د انفرادی کوشش په کولو کبن، د سُنَّتَو په زده کولو او بنو دلو کبن یا په سُنَّتَو باندې د عمل کولو په دوران کبن د مشکلاتو سره مخامنځ شونو مونږ ته د عاشِقِ اکبر سیدُنَا صِدِّيقِ اکبر رَحْمَنُ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ په حالاتو او واقعاتو یادولو خپل زړه ته تسلی ورکول پکار دي او مَدَنِي کار نور هُم تیزول پکار دي او په خان کبن د دین د پاره د خپل خان، مال او دولت قربانولو جذبه پیدا کول پکار دي خنگه چه عاشِقِ اکبر رَحْمَنُ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ د آخرئ ساه پوري په اخلاص او استقامت د دین اسلام خدمت کړي وو، د الله تعالیٰ په لار کبن ئې خپل سر قربانولو ته پیش کړي وو خو په حوصله او استقامت کبن ئې د ذَرَّي هُمراه فرق هم نه وو راغلې، د دین اسلام قبلولو په وجه چه کومو صَحَابَةَ كَرَامَةَ عَلَيْهِمُ الرَّحْمَانُ د مظلومانو په شان ژوند تیرولو د هغويي د پاره صِدِّيقِ اکبر رَحْمَنُ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ د رَحْمَت اومهربانی خزانې پرائیستې او د الله تبارک و تعالی د اوچتې بارگاه نه ورته د صاحِبِ تقوی لقب ورکړي شو او د الله تعالی د دین په خدمت او د مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په محَبَّت کبن د مال قربانولو په وجه خور مَدَنِي آفَا صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هم د هغويي رَحْمَنُ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ستائينه او صِفت بیان کړي دي.

فرمان مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ: په ما باندی په دُرُود لوستو خپل مجلسونه بشکلی کرئی حککه چه ستاسو دُرُود لوستل به د قیامت په ورخ ستاسو د پاره نُور وی. (غُرِّ دُوْسُ الْاَخْيَار)

ووہ غُلامان ئی په بیعه و اخستل او آزاد ئی کرل

”فتاویٰ رَضَوِيَّة“ جلد ۲۸ صفحہ ۵۰۹ کبن دی: امیر المؤمنین حضرت سیِّدُنا ابوبکر صدیق رَضِیَ اللہُ تَعَالَیٰ عَنْہُ ۷ (غُلامان په بیعه و اخستل او هغونی ئی) آزاد کرل، په هغه ټولو غُلامانو به د اللہ تَعَالَیٰ په لار کبن ظلمونه کیدل او د ہُم دی صدیق اکبر رَضِیَ اللہُ تَعَالَیٰ عَنْہُ په حق کبن دا آیت نازل شو:

[مفهوم] ترجمہ کذالہِ جمَان: او چیر به د هغبی (یعنی

دوزخ نه لری سانلپی شي د ټولو نه غت پر ھیز گار.

په صفحہ ۵۱۲ کبن د امام فخر الدین رازی رَحْمَةُ اللہِ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ په حوالہ لیکی شوی دی: زمونږ د سُنیانو د مُفَسِّرینو په دی اجماع د چه د ”آثُق“ نه مُراد (سیِّدُنا) ابوبکر رَضِیَ اللہُ تَعَالَیٰ عَنْہُ دی. (فتاویٰ رَضَوِيَّة)

وَسِيْجَنَّبَهَا الْأَتْقَى

تَضَرِّرِ پاکِ خِلَافَتِ کَرْكِنِ رَکِنِ شَاهِ قَوْسِینِ کَرْنَابِ اُولَئِنِ
یارِ غَارِ شَهْنَشِہِ دُنْیَا وَ دِینِ اَصْدَقِ الشَّادِقِیْنِ سَیِّدِ الْمُتَّقِینِ
چِشمِ وَگُوشِ وزَارَتِ پَلَاكُھوں سلام

د شِعر ترجمہ: د اسلام د ټولو نه غت خلیفه، د حُضُورِ انور صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ په و پرمی نائب، د آقا صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ په یار غار د ټولو نه غت صادق او د صادقانو په سردار او د وزارت په غت اهل [صَدِّیقِ اکبر رَضِیَ اللہُ تَعَالَیٰ عَنْہُ] باندی بیشمیره سلامونه.

صَلَّوْا عَلَى الْحَبِیْبِ!

فرمای مُصطفیٰ ﷺ: د جمعی په شپه او د جمعی په ورخ په ما باندی په کثرت سره درود لوئی خکه چه ستاسو درود ما ته و پراندی کولی کیبری۔ (ظہری)

زما دری خیزونه خوبن دی

حضرت سیدنا صدیق اکبر ؑ فرمائی: زما دری خیزونه خوبن دی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم اُنفاق مالی علینک و الجلوس بین یدینک یعنی (۱) د حضور انور ؑ د مخ مبارک دیدار کول (۲) په حضور ؑ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم باندی خپل مال خرچہ کول او (۳) د حضور پاک ؑ

اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم په دربار کبن حاضر او سیدل۔ (تفسر روح البیان ج ۶ ص ۲۶۴)

مرے تو آپ ہی سب کچھ ہیں رحمتِ عالم میں جی رہا ہوں زمانے میں آپ ہی کے لئے تمہاری یاد کو کیسے نہ زندگی سمجھوں یہی تو ایک سہارا ہے زندگی کے لئے

زما خو ہر خہ ہر خہ ته ئی رحمتِ عالم
زہ خو ژوندی یم په دُنیا کبن ہُم دا ستا د پارہ
ستا یاد بہ خنگہ نہ گنرم خپل ژوندون
ہُم دا یوہ می اسرہ ده د بقا د پارہ

دری وارہ خواہشات ئی پور شو

اللہ تبارک و تعالیٰ د خپل خور محبوب ؑ د محبت په خاطر د صدیق اکبر ؑ دا دری وارہ خواہشات پورہ کرل ۱۶ ھغوئی ؑ ته په سفر او حضر دوارو کبن د خور حبیب ؑ سره رفاقت [یعنی یو خائی او سیدل] نصیب شو، تر دی چہ د غارِ ثور په تنهائی کبن د ھغوئی ؑ نہ سوا بل خوک د دیدار سعادت حاصللو والا نه وو ۲۰ ہُم دغسی د مالی قربانی

فرمان مُصطفیٰ ﷺ: د هغه کس پوزه ڏ په خاورو خره شي چه د چا په مخکنی زما
ذکر او شي او هغه په ما درود پاک او نه لولي. (تبریزی)

سعادت خو دومره زييات ورنصيб شو چه خپل ٿول مال او اسباب ئي
د دوارو جهانو د سردار ﷺ په قدمونو ُقربان کرو او ۴۳ په
مزاري مبارڪ کبن ئي هُم د هميشه رفاقت او نزديڪت نصيб شو.

محمد ہے متاعِ عالمِ ايجاد سے پيارا
پدر مادر سے مال و جان سے اولاد سے پيارا

مُحَمَّدٌ ہِيْ دَكُلُّ جَهَانَ وَ اِيجادُ نَهْ خَوبَ
دَمُورُ وَ پَلَارُ، مَالُ وَ حَانُ اَوْ اَوْلَادُ نَهْ خَوبَ

صَلَوَاتُ اَعَلَى الْحَبِيبِ! صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

کاش! چه په مونږ کبن هُم جذبه پيدا شي

خوبو خوبو اسلامي ورونيرو! د عاشقِ اکبر ﷺ د عشق و
محبّت نه ڏک واقعات زمونږ د پاره د لاري رندا ده. د عشق په لار
کبن عاشق د خپل ذات هدو پروا نه کوي بلکه د هغه د زره خواهش
هُم دا وي چه د محبوب د رضا حاصلولو د پاره خپل هر خيز ُقربان
کپي. کاش! چه په مونږ کبن هُم داسي رښتني جذبه را پيدا شي چه
د الله تَعَالَى او د هغه د محبوب ﷺ د رضا حاصلولو د پاره خپل
هر خيز ُقربان کرو. ۵

جان دی دی ہوئي اُسی کی تھی
حق تو یہ ہے کہ حق ادا نہ ہوا
سرئي ُقربان کپو، ورکپي هغه وو
حق خو دا ڏي چه حق ادا نہ شو

فرمان مُصطفیٰ ﷺ: کوم خلق چه د خپل مجلس نه دَلَهُ عَزَّوَجَلَ دُذْکر او په نبی
باندی د درود شریف لوستلو نه بغیر پا خیل د هنگه د بدبورا د مُدار نه پا خیل. (مُتحبِّ الایمان)

د مَحَبَّتْ تَشِيْ دَعَوِي

افسوس! په کرورو نو افسوس! اوں د مسلمانو د اکثریت دا حال
دی چه د عشق و مَحَبَّتْ تَشِيْ دَعَوِي کوي او د خان و مال قربانولو
تشِيْ نعری لکوي، بنکاره حالت ته ئی چه او گوری نو داسپی بنکاري
چه د دوئی په نزد د دُنیا قدر (او عَزَّت) دومره زیات شوی دی لکه
مَعَاذُ اللَّهِ [یعنی دَلَهُ پِنَاه] د اسلامی رواجونو چه هدو پروا نه کوي، د
نبیٰ کریم ﷺ د سترگو د یخوالي (یعنی د نمانځه) د پابندی
هیڅ لحاظ نشه، د غیرو په شان رواجونو او خان جورولو کښ
دومره ورک شوی دی چه د سُنَّتُو د تابعداری بالکل خیال نه ساتي.
اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ِدِ مُونَرْ ته د عاشقِ اکبر حضرت سیدُنَا صَدِيقِ اکبر
برخی اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ په خاطر د عشق و مَحَبَّتْ جذبه او د سُنَّتُو تابعداری رانصیب
کړي.

أَمِينٌ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ ﷺ

مجھے سُنَّتو پر چلا یا الٰی!	تو انگریزی فیشن سے ہر دم بچا کر
ہو درِ مدینہ عطا یا الٰی!	غمِ مصطفیٰ دے غمِ مصطفیٰ دے
روان په سُنَّتو ما کړي یا الٰی	دانگریزی فیشن نه مې او ساتې
محبَّتْ د مدینې راکړي یا الٰی	غَمِ مُصطفیٰ را، غَمِ مُصطفیٰ را

صَلَّوْا عَلَى الْحَبِّيْبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدَ

فرمان مُصلحی ﷺ: خوک چه په ما باندی په ورخ کنن پنخوس خلہ درود پاک اولوی د قیامت په ورخ به زه د هغه سره مُصافحه کووم (یعنی لاس ملاووم). (ابن بشکوال)

د یارِ غارِ مالی ایثار

د غزوہ تبُوك په موقع نبیٰ کریم، رَعُوف رَحِیم ﷺ د خپل اُمّت مالدارانو او دولتمندو ته حُکم اوکرو چه هغويٰ د اللہ ربِ العباد ﷺ په لار کنن د جہاد د پاره په مالی امداد کنن چیره چیره حصّه واخلي، د پاره د ڈی چه د مُجاہدین اسلام د پاره د خوراک خبناک او سورلو انتظام اوکرپي شي. د اللہ ﷺ د محبوب ﷺ په دی مبارک فرمان باندی په فرمانبرداری کنن چه کومي هستئ د اللہ تعالیٰ په لار کنن خپل ټول دولت د رَسُولُ اللہ ﷺ په دربار کنن ورپاندی کرو هغه صحابيٰ ابنِ صحابيٰ، عاشقِ اکبر حضرتِ سیدُنا صدیقِ اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ وو، هغويٰ رضی اللہ تعالیٰ عنہ خپل ټول مال و مَنَاع د خورد نبیٰ ﷺ په قدمونو کنن واچول. د دواړو جهانو سردار ﷺ چه د خپل یارِ غارِ دا ایثار [یعنی قرباني] اولیدله نو تپوس ئې ترپو: آیا د خپل کور والؤ د پاره د هُم خه پرینبودل؟ په ډیر ادب او احترام ئې عرض اوکرو: ”د هغويٰ د پاره مبی اللہ او د هغه رَسُول پرینبی دی.“ (مطلوب دا چه زما او زما د کور والؤ د پاره اللہ او رَسُول کافي دی)

(سبل الهدی والرشاد فی سیرۃ خیر العباد، ج.۵، ص.۴۳۵)

شاعر د خان قربانولو دا جذبه داسي نظم کري ده:

فرمایان مُصطفیٰ ﷺ: دِ قِیامت په ورخ بہ په خلقو کبین ما ته ڈیر نیزدی هُغه
وی چا چه په دُنیا کبین په ما باندی زیات درود پاک لوتستی وی۔ (تَعْدِیَ)

اتنے میں وہ رفیقِ نبوت بھی آگیا
جس سے بنائے عشق و محبت ہے اُستوار
لے آیا پنے ساتھ وہ مرد و فاسِ سرِ شہ
ہر چیز جس سے چشم جہاں میں ہو اعتبار
بولے حضور، چاہیے فکرِ عیال بھی
کہنے لگا وہ عشق و محبت کا رازدار
اے تجھ سے دیدہ مہ و انحصار فرعون گیر
اے تیری ذات باعثِ تکوین رُوزگار

پروانے کو پراغ تو بُلبل کو پھول بس
صدیق کے لیے ہے خدا کا رسول بس

پہ دی کبین هُغه راغلو رفیقِ نبوت
هُغه چا چہ بُنیاد کینبودو د عشق و محبت
هُغه مردِ وفا را وپو د کور ہر یو سامان
ہر خیز چہ پکاری بی د ہر یو پہ دی جہان
حضور ورتہ وئیل خہ بہ کوی د کور کسان
وئیل هُغه د عشق او محبت اعلیٰ نشان
اللہ او رسول می هفوئی ته دی پرینبودی
اوسمی ناسو بہ کوئی پہ هفوئی باندی احسان
پتنگ لہ شمع بس دہ او بلبل لہ دی گل بس
صدیق لورہ دی بس هُغه رسول د گل جہان

صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

دِ صِدِّیقِ اکبر شان او قُرآن

اعلیٰ حضرت امامِ اہلِ سُنّت، مُحَمَّد دین و مِلّت، امامِ عِشق و محبت
الحاج القاری الحافظ مولانا شاہ امامِ احمد رضا خان رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائی:

فرمادن مُصطفیٰ ﷺ علی اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما یو خل درود شریف اولو ستو اللہ عَزَّ وَجَلَّ به په هغه لس رحمتو نه نازل فرمائی۔ (مسلم)

حضرت سیدنا امام فخر الدین رازی رحمۃ اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ په ”مقاییتُ الغَیْب“ (تفسیر گیر) کبن فرمائی چه سُورَةُ وَالْأَیْلُد (حضرت سیدنا) ابوبکر رضی اللہ تعالیٰ عنہ سُورت دی۔ او سُورَةُ وَالضُّحَى د (حضرت سیدنا) محمد ﷺ علی اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُورت دی۔

صرفِ رُخُان کا کیا کرتے ہیں	شرحِ الشَّمْس وَضْحَیٰ کرتے ہیں
ان کی ہم مدح و شنا کرتے ہیں	جن کو مُحَمَّد کہا کرتے ہیں
صفَّت کو و مُونِبہ د هغوئی د مخ	شرح کو و الشَّمْس وَالضُّحَى
وئیلی چا ته چہ اللہ دی مَحْمُود	مُونِبہ د هغوئی کو و صَّفَ و شَنَاء

اعلیٰ حضرت امام اہلِسُنَّت، مولانا شاہ امام احمد رضا خان رحمۃ اللہ

تعالیٰ عَلَيْهِ د حضرت سیدنا امام فخر الدین رازی رحمۃ اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ د دی مبارک قول په تشریح کبن فرمائی: د حضرت سیدنا صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ سورت ته د ”وَالْأَیْلُد“ نوم و رکول او د خوب مُصطفیٰ علی اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُورت ته د ”وَالضُّحَى“ نوم و رکول لکه چه د دی خبری طرف ته اشاره د چہ نبی علی اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د صدیق [د پارہ] نور او هدایت او د اللہ تعالیٰ د طرف نه د هغوئی د پارہ و سیلہ، د چا په ذریعہ چہ د اللہ تعالیٰ فضل او د هغه رضا غوبتله کیری۔ او صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ د نبی علی اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د راحت، اُنس و سکون او اطمینانِ نفس باعث دی او د هغوئی علی اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ راز ساتونکی او د هغوئی (علی اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) د خاصو معاملاتو سره تعلق لرونکی دی، خکه چہ اللہ تَبَارَكَ وَتَعَالَی فرمائی:

فرمانِ مُصطفیٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کپل هغه د جنّت لاره هيره کړه۔ (طبراني)

او شپه مو پرده پونه کړله

وَجَعَلْنَا الَّيْلَ بِسَاسًا ﴿٢١﴾

(پ. ۳۰، النبأ)

او اللہ تعالیٰ فرمائی:

ستاسو د پاره مو شپه او ورخی
جورپی کړي چه د شپه ارام کوئ
او د ورخی د هغه فضل لټوئ او
خکه چه تاسو حق او منئ

جَعَلَ تَكْمِيلَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارَ
لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ
فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٤﴾

(پ. ۲۰، القصص)

او دا دې خبرې ته إشاره ده چه د دین نظام د دې دوارو (يعني د الله تعالیٰ د محبوب صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ او د صِدِيقِ اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ) په وجه قايم دې خنکه چه د دُنيا نظام په شپه او ورخ قايم دې یعنی که ورخ نه وي نو هیخ به نه بنکاري او که شپه نه وي نوسکون به نه حاصلېږي.

(ماخوذ از فتاویٰ رضویہ ج ۲۸، ص ۶۷۹، ۶۸۱)

او خدِ کالیست په لاکھوں سلام
عَزِيزٌ وَنَازِ خِلَافَتٍ په لاکھوں سلام
چکشم و گوشِ وزارت په لاکھوں سلام

خاص اُس سابق سیر قرب خدا
سایهِ مصطفیٰ، مایهِ اصطفا
اَصَدَقُ الصَّادِقِينَ، سَيِّدُ الْمُتَّقِينَ

صَلَّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

دِ مِنْبَرِ شَرِيفِ دِ پُورِيِ احْتِرَامِ

طبراني په او سط کښ د حضرت سیدنا ابن عمر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمَا په حواله
بيان کړي دې چه په قول ژوند کښ کله هم حضرت سیدنا صِدِيقِ

فرمای مُصلفی ﷺ: د چا په خوا کښ چه زما ڈکر او شو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو تحقیق هغه بدجتنه شو. (ابن سنی)

اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ د منبر مبارک په هغه ځای نه دې ناست شوې په کوم ځای به چه حُضُور انور رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ تشریف فرما کیدلو، هم دغسی حضرت سیدنا عمر فاروق اعظم رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ د حضرت سیدنا صدیق اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ په ځای او حضرت سیدنا عثمان غنی رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ د حضرت سیدنا عمر فاروق اعظم رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ په ځای چه تر خوژوندي وونه ووناست شوې. (تاریخ الخلفاء ص ۷۲)

د آقائے نامدار رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ یار

خورو خورو اسلامي ورونرو! خنگه چه د عاشقِ اکبر حضرت سیدنا صدیق رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ د حُضُور انور رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ سره عشق و محبت وو هم دغسی به رحمت عالم رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ هم د صدیق اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ سره محبت او شفقت کولو. اعلیٰ حضرت امام اهلیسنت، مولانا شاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ د ”فتاویٰ رضویہ“ د اتم جلد په صفحه ۶۱۰ کښ هغه حدیثونه جمع کړي دي په کومو کښ چه رسول اللہ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ د خپل خور بندہ صدیق اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ او چت شان بیان کړي دي چنانچه درې روایات او گورئ: ﴿۱﴾ د خیبر الاممہ (یعنی د امّت دیر لوئ عالم) حضرت سیدنا عبد اللہ بن عباس رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ نه روایت دې چه: رسول اللہ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ او د هغوي رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ صاحبۃ کرام عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةُ یو تالاب [یعنی جو هر]

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: چا چه په ما باندی لس خلہ سحر او لس خلہ مانہنامُ درود پاک او لوستل د قیامت په ورخ به هغه ته زما شفاعت نصیب کیبی. (مجھجعُ الزَّوَالِیں)

ته تشریف یورلو، حُضُورِ انور ﷺ ارشاد او فرمائیلو: هر کس ڏ د خپل یار طرف ته لامبو او وہی. ټولو ہُم دغسی او کپل تر دی چه صرف رَسُولُ اللَّهِ ﷺ او (حضرت سیدنا) ابوبکر صدیق (رضی اللہ تعالیٰ عنہ) پاتی شو، رَسُولُ اللَّهِ ﷺ د صدیق (رضی اللہ تعالیٰ عنہ) طرف ته (په لامبو) تشریف یورو او هغوئی له ئی غارہ ورکہ او اوئی فرمائیل: ”که ما خوک خلیل جورولی نو ابوبکر (رضی اللہ تعالیٰ عنہ) به می جور کپی وو خو هغه زما یار دی۔“ (المُعْجَمُ الْكَبِيرُ ج 11 ص ۲۰۸)

﴿۲﴾ د حضرت سیدنا جابر بن عبد اللہ (رضی اللہ تعالیٰ عنہمَا) نه روایت دی چه مونبره د حُضُورِ اقدس ﷺ په خدمت کبن حاضر وو، ارشاد ئی او فرمائیلو: دا وخت [یعنی اوس] به په تاسو هغه کس خلیبی (یعنی ظاہریبی) چه اللہ تعالیٰ زما نه پس د هغه نه زیات بهتر او بزرگ بل خوک نه دی جور کپی او د هغه شفاعت به د شفاعتِ انبیاء کرام (علیہمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ) په شان وي. مونبر لا حاضر وو چه (حضرت سیدنا) ابوبکر صدیق (رضی اللہ تعالیٰ عنہ) رابنکاره شو، سیدِ عالم ﷺ قیام اوکرو (یعنی اور دیدلو) او (حضرت سیدنا) صدیق (رضی اللہ تعالیٰ عنہ) سره ئی د محبت سُلُوك اوکرو او غارہ ئی ورکہ. (تاریخ بغداد ج ۲ ص ۳۴)

﴿۳﴾ د حضرت سیدنا عبد اللہ بن عَبَّاسٍ (رضی اللہ تعالیٰ عنہمَا) نه روایت دی چه، ما حُضُورِ اکرم ﷺ د (حضرت سیدنا)

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: د چا په خوا کین چه زما ڈکر او شو او هعه په ما دُرود پاک اونه لو ستو هعه جفا او کرہ۔ (عبد الرزاق)

علی (المرتضی) گَرَّةَ اللَّهِ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ سره ولار اولیدو، په دې کین ابوبکر صدیق ہبھی اللہ تعالیٰ عنہ حاضر شو. حُضُور انور ہبھی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم د هغوئی سره مُصافحه او کرہ (یعنی لاس ئې ورکړو) او غاړه ئې ورکړه او د هغوئی خُلہ ئې بنکل کرہ. حضرت سیدنا علیٰ المرتضی ہبھی اللہ تعالیٰ عنہ عرض او کړو: آیا حُضُور (صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم) د ابوبکر خُلہ بنکلوي؟ اوئی فرمائیل: اے ابُو الحَسَن¹! د ابوبکر مرتبه زما په نزد [یعنی زما په در کین] داسې ده خنکه چه زما مرتبه زما د رب (حَلَّ خَلَّةً) په در کین ده. ڈ. (فتاویٰ رضویہ مُخَرَّجہ ج ۸، ص ۶۱۰، ۶۱۲)

کہیں گرتوں کو سنبھالیں، کہیں روٹھوں کو مناکیں
کھودیں إِخَاد کی جڑ بعد پیغمبر صدیق
تو ہے آزاد سفر سے ترے بندے آزاد
ہے یہ سالک بھی ترا بندہ بے زر صدیق

(دیوانِ سالیک از مُفتی آحمد دیار خان ہر حمَّةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْه)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

مُرِيدِ کامِل

اعلیٰ حضرت امام اہلِسُنَّت، مولانا شاہ امام احمد رضا خان ہر حمَّةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْه په ”فتاویٰ رضویہ شریف“ کین فرمائی: ”ولیاء کرام

¹ د خپل مشر شہزادہ حضرت سیدنا امام حسن مجتبی ہبھی اللہ تعالیٰ عنہ په نسبت د امیر المؤمنین حضرت سیدنا گَرَّةَ اللَّهِ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ کُنیت ”ابو الحسن“ دې.

فرمای مُصطفیٰ ﷺ: د چا په خوا کبین چه زما ذکر او شو او هغه په ما دُرود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کبین دیر زیات شُوم دی۔ (آلرَغِیْبُ وَالنَّرِیْبُ)

فرمایی چه په پوره کائیت کبین نه د مُصطفیٰ ﷺ په شان بل مُرید شته۔” (فتاویٰ رَضِویَّہ مُخَرَّجہ ج ۱۱۔ ص ۳۲۶)

عقل ہے تیری پپر، عشق ہے ششیر تری
میرے درویش! خلافت ہے جہانگیر تری
تو مسلمان ہو تو تقدیر ہے تنبیر تری
ما سوَا اللہ کیلئے آگ ہے تکبیر تری

کی محمد سے وفا تو نے تو ہم تیرے ہیں
یہ جہاں چیز ہے کیا، لوح و قلم تیرے ہیں

عقل دی ڈال ستا، عشق دی ٹورہ ستا
اے درویشہ! خلافت دی په دُنیا پورہ ستا
د خُدائی مُنکرو لہ دی اور ستا تکبیر
کہ مسلمان ئی نو تقدیر دی ستا تدبیر
تہ محمد سرہ وفا کپی یو مونبہ ہم ستا
دا جہاں خہ دی چہ دی لوح و قلم ہم ستا

صَلَوٰةٌ عَلَى الْحَبِّیْبِ! صَلَوٰةٌ عَلَى عَلِیٰ مُحَمَّدٌ

صِدِّیقِ اکبر امامت اوکرو

د دعوتِ اسلامی د اشاعتي اداريٰ مکتبۃ المدینہ چاپ شوي ۹۲
صفحو کتاب ”سوانح کربلا“ صفحه ۴۱ کبین دی چه: بُخاري او
مُسلم د حضرت (سیدُنَا) ابُو مُوسیٰ اشعريٰ رَضِيَ اللہُ تَعَالَیْ عَنْہُ نہ روایت کپی
دی چه، حُضُورِ اقدس ﷺ بیمار شو او مرض غَلَبَہ او کپہ
نو اوئی فرمائیل چه ابوبکر ته حُکم اوکرہ چه د نمانځه جمیعه

فرمَانِ مُصطفَى ﷺ: خوک چه په ما د جُمُجِ په ورخ درود شریف لوی زه به د قیامت په ورخ د هغه شفاعت کوم. (کنزُ العمال)

ورکرپی. سیدَتُنَا عائِشَةَ صَدِيقَهَ عرض اوکرو چه: یا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ هغوي د نرم زره سري دې ستاسو په خائی به جمِعِه ورنکرپی شي. اوئی فرمائیل: حُکْمَ ورکرہ ابُوبَکَر ته چه د نمانځه جمِعِه ورکرپی. حضرتِ سیدَتُنَا عائِشَةَ صَدِيقَهَ عیا هُمْ دا حُکْمَ هُمْ هغه عذر ورپاندی کرو. حُضُور ﷺ بیا هُمْ دا حُکْمَ په تینکتیا او فرمائیلو او حضرتِ سیدُنَا ابُوبَکَر صَدِيقَ عَلَيْهِ السَّلَامُ د حُضُور ﷺ په ژوند مبارک کښ جمِعِه ورکرہ. دا حدیث مُتوایر دی (او دا) د حضرتِ عائِشَهَ وابِنِ مسْعُودَ وابِنِ عَبَّاسَ وابِنِ عُمَرَ وعبدُاللهِ بْنِ زَمْعَهُ وآبُو سعید وعلی بْنِ ابِي طَالِبٍ وحَفْصَهُ وَغَيْرَهُمْ (رضی اللہ تعالیٰ عنہم) نه روایت شوې دی. عُلَمَاءُ فرمائی چه په دی حدیث کښ په دی واضحه دلالت دی چه حضرتِ صَدِيقَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مُطلقاً د ټولو اصحابو نه افضل او د خلافت او امامت د پاره د ټولو نه زیات حقدار او بهتر دی. (تاریخ الخلفاء ص ۴۷، ۴۸)

علم میں رہدیں بے شبه توبہ سے بڑھ کر کہ امامت سے تری کھل گئے جو ہر صَدِيقَ اس امامت سے کھلا تم ہو امام اکبر تھی یہی رمزِ نبی کہتے ہیں حیدر صَدِيقَ (ویوان سالیک)

علم و نقوی کښ ئی پیشکہ ته د ټولو نه زیات
د امامت نه شو معلوم ستا قدر صَدِيقَ
د امامت نه شوہ معلومه چه ئی امام اکبر
هم دا مراد وود نبی وائی حیدر صَدِيقَ

فرمان مُصلطفی ﷺ: چا چه په کتاب کبن په ما باندی درود پاک اولیکلو ترخو پوری چه زما نوم په هغې کبن وي فرنستې به د هغه دپاره جخښنه غواړي. (کلبرانی)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

خورو خوردو اسلامي ورونيو! د عاشِقِ صادق دا نښه وي چه هغه د هر خه نه زيات هر وخت د محبوب په یاد کبن اوسيدل خونبوي. د عِشقِ رُسُول د خوند نه ناخبره خلق چه د عاشقانو په انداز پوهه نه شي نو په هغويٰ پوريٰ توقیٰ کوي، خنداکاني او خبریٰ ورپوريٰ کوي. يو شاعر د داسپی ناپوهه خلقد پوهه کولود پاره او د حقيقی عاشقانو د عِشق نه ډکو جذباتو ترجماني داسپی کپري ده:

نہ کسی کے رقص پر طنز کر نہ کسی کے غم کا مذاق اڑا
جسے چاہے جیسے نوازدے، یہ مزاجِ عشقِ رسول ہے
مہ کوہ د چا په غم او په گھا پوريٰ خندا
دا مزاج دی د عشقِ رسول، چا تھنکہ چہ شی عطا

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

قَسْمٌ په خُدائی! که مونږ ته د عاشِقِ اکبر حضرت سیدنا صدیقِ اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د عِشقِ رُسُول د یو پی ذریٰ کرو رمه حِصَّہ هُم را کپري

شي نو زمونبره بیرئ بھ پوريٰ خي.

بس یہی ہو مرا سامان مدینے والے
یہ نکل جائے مری جان مدینے والے
آپ کے عشق میں اے کاش! اکہ روتے روتے

بس یہی ہے مرا اہمان مدینے والے
بس تمہارا ہی رہے دھیان مدینے والے
کاش! عظار ہو آزاد غم دُنیا سے
(وَسَائِلُ بَخْشَش)

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ په ما باندی درود شریف لویٰ اللہ عَزَّوجَلَّ به په تاسو
رحمت را لیپری. (ابن عدی)

دولتِ عشق نه می خولئ ڈکھ کرہ خوبہ آقا
زما پکار دی دا سامان مَدَنی سرداره
ستاسو په عشق کبن په ڈرا ڈرا چہ داسپی اوشی
اوخيزی کاش زما ساہ زما جانانہ مَدَنی سرداره
عاشق می جو پ د مَدَنی کرہ زما خوبہ نبی
بس زما دغه دی ارمان مَدَنی سرداره
کاش چہ آزاد شی عَطَار د دی دُنیا د غمہ
بس چہ ئی ته می په خیالونو اوزبان مَدَنی سرداره
صلوٰعَلیٰ الْحَبِیْبِ! صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیٰ مُحَمَّدٌ

د غارِ ثور مار

مَدَنی پی مُنوریٰ ته د ہِجرت په موقع چہ د خوب مَدَنی سردار
صلوٰعَلیٰ الْحَبِیْبِ رازدار او جان نثار، یارِ غار او یارِ مزار حضرت سیدنا
صِدِّیقِ اکبر رَضِیَ اللہُ تَعَالَیٰ عَنْہُ د خان قُربانولو کوم اعلیٰ مثال قائم کرو هغه
ہُم په خپل خائی بی مثاله دی، د لبرو دیرو الفاظو فرق سره په
مختلفو کتابونو کبن د دی مضمون روایات موجود دی چہ کله د اللہ
جل جلالہ حبیب صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیٰ وَسَلَّمَ غارِ ثور ته اور سیدو نو مخکبن حضرت
سیدنا صِدِّیقِ اکبر رَضِیَ اللہُ تَعَالَیٰ عَنْہُ غار ته ورداخِل شو، صفائی ئی او کرہ
تول سُوري ئی بند کرل، آخری دوہ سُورو د پاره ئی خه خیز او نه
موندو نو هغی ته ئی خپلی نبی کینبودی او بند ئی کرل، بیا ئی
رسُول کریم صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیٰ وَسَلَّمَ ته دننه د تشریف را اور لو درخواست او کرو

فرمَان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: په ما باندي دُرود شريف کثرت کوي بيشکه دا ستاسو د پاره پاکي ده. (آبُو یحییٰ)

رسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دُنْهُ تَشْرِيفُ يُورُو أَوْ دُخْلُ وَفَادَارِ يَارِ غَارِ
وَ يَارِ مَزَارِ صَدِيقِ اَكْبَرِ رَحْمَنِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ په ورون ئې سر مبارک کينبودو او
آرام فرما (يعني اوده) شو. په هغه غار کين يو مار وو هغه [مار صَدِيقِ
اَكْبَرِ رَحْمَنِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ] په بنيه او چيچلو خو قربان د عشق و محبت د هغه
اعليٰ نموني نه چه د درد د زياتولي او تکليف باوجود ئې صرف په
دي وجه چه د خوبِ مصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په آرام او راحت کين
خلل رانه شي بالكل داسي خاموشه وو چه حرکت ئې هُم او نکرو،
خود تکليف د زياتولي په وجه ئې بي اختياره د سترکو مبارکو نه
او بسکي رواني شوي او چه د او بسکو يو خو خاچي د محوبِ کريم
صلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په مخ مبارک باندي قربان شو نو رسولِ بيمثالِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
رابيدار شو او تپوس ئې او کرو: اے ابو بکر (رَحْمَنِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ) ولې
زارې؟ حضرتِ سیدُنَا ابو بکر صَدِيقِ رَحْمَنِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ د مار د چيچلو واقعه
عرض کره. خوب نبي صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په مار چيچلي خائِي باندي خپل
لُعَابِ دَهَنْ (يعني لاري مبارکي) پوري کوري نو فوراً درد ختم شو او په
آرام شو. (مشکاة النھایۃ بینج. ج 4 ص 17 حديث 634 وغیره)

نه کيوں کر کھوں یا حبیبی آغٹئی!

اسی نام سے ہر مصیبت ٹھلی ہے

ولې به نه وايم یا حبیبی آغٹئی!

لاري کپري هر آفت په دې نوم اغستو

فرمَان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما باندي لس خله دُرُود پاک او لوستل الله عَزَّوجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل کري. (کتباني)

د عِشْق و صِدْق د مِنْزِل رَهْبَر حَضْرَتِ سَيِّدُنَا صَدِيقِ اَكْبَر رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ عَظَمَت او د غَارِ ثُور وَالا حِكَايَت تَه يو شَاعِر خَه بَسْكَي اشَارَه کوي،
وائی:-

سَبْ کچھ صَدَقَه کرنے والا	یار کے نام په مرنے والا
زَهْر کا صَدَمَه سَه لِیا دل پر	ایڑی تو رکھدی سانپ کے بِل پر
یہ سَبْ کچھ ہے خاطرِ دِبَر	مِنْزِل صِدْق و عِشْق کا رَهْبَر
په هغه هر خَه صَدَقَه کَلُول وَالا	دِیار په نوم خَان قُرْبَانِلو وَالا
دَزَهْرُو درد قول په زَرہ تیرولو وَالا	دِمار په سُوری پوندہ ایپنودلو وَالا
دا هر خَه اوکِرو په خاطر دِلَبَر	دِعِشْق و صِدْق د مِنْزِل رَهْبَر

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى الْحَبِيبِ!

اللَّهُ زَمُونِر سَرِه دِی

حضرتِ سَيِّدُنَا ابُو بَكَر صَدِيقِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ دَمَدَنِی سَرِدار صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَرِه غَارِ ثُور تَه دَنَنَه تَشْرِيف يُورُو نو بد کِرداره کُفَّار تَقْرِيباً دَغَار خَوا تَه رَاسِیدِی وَو، دِی دَوَارو مُقَدَّسُو هَسْتِیانو په غَار کِبَن موجودَگی اللَّه تَبَارَکَ وَتَعَالَی په لَسْمَه سَپِارَه سُورَةُ التَّوْبَةِ آیَت نَمِير ۴ کِبَن دَاسِی بَیَان کَرِي دَه: [مَفْهُوم] تَرْجِمَةَ كَلْمَةِ الْإِيمَان: صَرْف دَوَه کَسَان ثَانِي اَشْتَنِين لَادْهُمَافِي الْغَار چَه کَلَه هَغْوَئِي دَوَارَه په غَار کِبَن وَو.

اعلیٰ حضرت رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ دِی واقعی طرف تَه په اشَارَه کِبَن دِصَدِيقِ اکبر رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ اوچت شان دَاسِی بَیَانوی:-

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: د جمعی په شپه او د جمعی په ورخ په ما باندی د دُرُد کثرت کوئ، خوک چه داسپی کوئی د قیامت په ورخ به زد هغه شفاعت کوننکی او گواه جو پرم. (مشنحی الایمان)

لیتني اُس افضل الحلقَ بَعْدِ الرُّسُلِ

لیلِ اثْنَيْنِ بِحِرْتِ پَلَّاكُوْن سلام (حدائقِ بخشش)

د شعر ترجمه: یعنی در سولانو نه پس د ټولو نه افضل [یعنی غورما]، او د حضور اکرم

صلی اللہ علیہ وسلم د هجرت په ملکری او یار غار باندی دیر دیر سلام.

اللّه تَعَالَى دِ دِ دوارو مُقدَّسُو هستیانو د حفاظت ظاهري اسباب هُم

پیدا کړل. هغه داسپی چه خنکه جناب رسالت مَآب صلی اللہ علیہ وسلم د

سپیدُنا ابوبکر صدیق رضی اللہ علیہ عنہ سره په غار ثور کښ دا خل شو نو

خُدائی خوکع پرې اولکیده ځکه چه د غار په ځله باندې جولاکې

ژاله جوره کړه او [د غار د څلې] په غاره کوتري اکع واچولي. د دعوت

إسلامي د اشاعتي ادارې مکتبةُ المَدِيْنَةِ چاپ شوي د ۶۸۰ صفحو

كتاب ”مُکَاشَفَةُ الْقُلُوبِ“ صفحه ۱۳۲ کښ دی: دا هر خه [د الله جل جلاله له

طرفه] کُفَّارِ مَكَّهَ د غار د لټون نه د منع کولو د پاره او کړې شو، هغه

دوه کوترو ته اللّه تَبَارَكَ وَتَعَالَى داسپی بیمثاله بدله ورکړه چه د نن ورځې

پورې په حَرَمِ مَكَّهَ کښ خومره کوتري دی هغه د هُم هغه دوه

[کوترو] اولاد دی، خنکه چه هغوي د الله تَبَارَكَ وَتَعَالَى په حُکْمِ د حُضُورِ

اکرم صلی اللہ علیہ وسلم حفاظت کړې وو هُم هغسي رب تعالی هم په

حَرَمِ کښ د هغوي په شکار پابندی اولکوله.

(مُکَاشَفَةُ الْقُلُوبِ ج ۱، ص ۵۷. دار الكتب العلمية بیروت)

فرمای مُصطفیٰ ﷺ: خوک چه په ما باندی یو خل دُرُود اولوی اللہ عَزَّوجَلَّ د هغه د پاره یو قیراط اجر لیکی او قیراط د اُحد د غَرْ هُمْرہ دی۔ (عبدُ الرَّزَّاق)

فانوس بن کے جس کی حفاظت ہوا کرے
وہ شمع کیا بجھے جسے روشن خدا کرے
چہ لپارہ حفاظت ئی فانوس جورہ شي ہوا
ھغہ شمع بہ خوک مڑہ کپی چہ روشنانہ ئی کپی اللہ
چہ کله کُفَّارِ قُریش هلتہ د کوتري ژاله او او په هغپی کبن اکیع
اولیدلی نو اوئی وئیل چه: کہ په غار کبن خوک انسان موجود وی
نو نہ بہ جولاکی جال جور کپی وو او نہ بہ کوتري اکیع اچولی
وی. د کُفارو بنکالو ئی چہ واوریده نو عاشِق اکبر حضرتِ صَدِيقِ
اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ اور شان اویریدلو او عرض ئی اوکرو: یا رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اوس دبمنان مونبر ته دومره نزدی راغلی دی چہ کہ
ھغوئی خپلو نپو ته او گوری نو مونبہ به او وینی. حُضُورِ اکرم
صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ او فرمائیل:

[مفهوم] ترجمہ کَذَّالِّیتَان: غم مہ کوہ،

بیشکہ اللہ زموبز سرہ دی۔

لَا تَحْزُنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا

(پ. ۱۰، آلتَّوبَہ، ۴۰)

اَعْلَیٰ حضرتِ امامِ احمد رضا خان رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د سرکارِ دو عالم صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دا اوچته مُعِجزہ او د دُبمنانو ڈلَت داسی بیانوی: ہے

جان ہیں، جان کیا نظر آئے
کیوں عدو گرد غار پھرتے ہیں
(حدائقِ بخشش)

فرمانِ مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ: کله چه تاسو په رسولانو دُرُود لولئ نو په ما باندی ئی هم لولئ، بیشکه زه د تولو جهانوند رب رسول یم۔ (جیجعِ الجماعی)

خومره شان لري، خوک لیدې شي هغه
ولي چاپيره له غاره دُبمنان گرخې

بیا په عاشِقِ اکبر حضرتِ سیدُنا صدیقِ اکبر صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ سکينه [یعنی سکون او اطمینان] نازِل شو او بالکل ئې ییره ختمه شو او په خلورمه ورخ یکم رَبِیْعُ الْأَوَّل شریف د دوشنبې (یعنی گل شریف) په ورخ حُضُور نامدار صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ د غار نه بھر تشریف راورو او مدینې مُنَوَّرِی ته روان شو.

(ماخوذ از عجائب القرآن مع غرائب القرآن، ص ۳۰۳، مکتبۃ المدینہ باپ المدینہ کرامی)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِیْبِ! صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیٰ مُحَمَّدٌ

واه! جولاکیه ستا قِسمت

خورو خورو اسلامي ورونپروا آللَّهُمَّ بِحُبِّكَ نَسِيْبٌ! د اللہ جَلَّ جَلَلَهُ محبوب صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ او صدیقِ اکبر صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ په خپل مقصد کین کامیاب شو او بد کرداره گُفار په لتهون ناکامه او نامُراده شو. جولاکی د لتهون دروازه بنده یعنی د غار خُلہ داسې بنده کړه چه هلتہ د جاسوسانو سوچ هُم نه شورسیدې او هغويي مایوسه [او ناکامه] بيرته لارل. جولاکی ته لازوال [یعنی د همیشه همیشه] نیک بختي ورکړې شو چه هغه په مُکَاشَفَةُ الْقُلُوب کین حضرتِ سیدُنا ابِن نَقِيبِ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَیٰ عَلَیْهِ خه داسې بیان کړې ده: د وریبمنو چینجی داسې وریبمن او بونړل چه هغه په حُسن [یعنی بیمائست] کین بیمثاله دی خو هغه جولاکی د دوئی نه په

فرمان مُصطفیٰ ﷺ: په ما باندې په دُرود لوستو خپل مجلسونه بنگلی کړئ خکه چه ستاسو دُرود لوستل به د ډیامت په ورځ ستاسو د پاره ټور وي. (فرکوس الأختیار)

لکونو درجو بهتر دي خکه چه هغه د حُصُورِ اکرم ﷺ د پاره
د غار په خُله کښ جال جور کړي وو. (مکاشفةُ القُلُوب ج ۱، ص ۵۷)
صلوٰ علی الْحَبِیب! صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیٰ مُحَمَّدٌ

د غار هغه بل طرف ته سمندر بنکاره شو!

خینې سیرت لیکونکو لیکلی دی چه حضرت سیدنا صدیق اکبر رحمي اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرْ چه کله دا یَرَه بیان کړه چه دُبُمن مو او نه ویني نو خورد نبی ﷺ او فرمائیل چه که هغوي په دې طرف را داخل شو نو مومنه به په هغه طرف اوڅو. عاشق اکبر رحمي اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرْ چه خنکه هغه طرف ته اوکتل نو یوه دروازه ئې او لیدله او د هغې خوا [یعنی مخې] ته یو سمندر چې وله په د غار دروازې ته یوه کشته تېلې شوي وو. (مکاشفةُ القُلُوب ج ۱، ص ۵۸)

تم ہو کفیظ و مُغیث کیا ہے وہ دشمن خبیث
آس ہے کوئی نہ پاس ایک تھہاری ہے آس
(حدائقِ بخشش شریف)

ته ئې حفیظ و مُغیث، هغه دُبُمن دې خیث
نه یَرِیْم تا سره، په تا د وي ډیر درود
نه بل خه اُمید لرم، نه لرم ملکرې بل
بس لرم دا ستا اسره په تا د وي ډیر درود

فرمای مُصطفیٰ ﷺ: د جمعی په شپه او د جمعی په ورخ په ما باندی په کثرت سره درود لوئی خکه چه ستاسو دُرود ما ته و پاندی کولی کیری. (طبرانی)

په مُصیبت کبن د نبی ﷺ نه مدد غونبتل د صحابه طریقه ده

خوبو خوبو اسلامي ورونو! تاسو د نبی اکرم ﷺ بنکلپي
معجزه اوليله چه د حُضُور اکرم ﷺ د نظر مبارک په
برکت د غارِ ثور بل طرف ته یارِ غار و یارِ مزار رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ ته کشته او
سمندر بنکاره شو او دغسپي د خوب مُصطفیٰ ﷺ په برکت
هغويٰ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ ته سکون او راحت محسوسidel شروع شو. د دې
واعی نه دا هُم معلومه شوه چه د خوب نبی ﷺ نه د حاجت
او مصیبت په وخت کبن امداد غونبتل د صحابه کرامو عَلَيْهِمُ الْأَخْرَافُ طریقه ده:

وَاللَّهُ! وَهُنَّ لِيْنَ گے فریاد کو پچپن گے
إِنَّا بَھِی تو ہو کوئی جو آہ کرے دل سے

(حدائق بخشش شریف)

وَاللَّهُ! هغويٰ به واوري، مدد ته به هُم راشی
خو که اوکپي خوک فریاد په سوی زره
صَلَّوْا عَلَى الْحَبِّبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدَ

د صِدِّيقِ اکبر عجیبه ارمان

حضرتِ سیدُنا امام محمد ابن سیرین رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائی: چه کله
حضرتِ سیدُنا صِدِّيقِ اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د مدینی د تاجدار صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ

فرمای مُصطفیٰ ﷺ: دھے کس پوزہ د په خاورو خرہ شي چہ د چا په مخکنیں زما ذکر اوشی او هغہ په ما درود پاک او نه لوی۔ (تہذیب)

سرہ د غار طرف ته روان وو نو هغوئی ﷺ به کله د نبی سرور ﷺ نه مخکنیں روان شو او کله وروستو. حُضُور اکرم ﷺ تریٰ تپوس اوکرو چه: داسپی ولیٰ کوئی؟ عرض ئی اوکرو: چہ کله ما ته د [د شاد طرفه راتلونکو] لقون کونونکو خیال راشی نو زه ستاسو ﷺ نه وروستو شم او چہ کله د مخکنیں د پت ناستو دبمنانو خیال راشی نو مخکنیں مخکنیں روان شم، چہ چرپی تاسو ﷺ تھے تکلیف او نه رسی. خور آقا ﷺ ارشاد او فرمائیلو: آیا ته د خطرپی په صورت کنیں زما مخیٰ ته [یعنی زما په حفاظت کولو کولو] مر کیدل خوبنوسی؟ عرض ئی اوکرو: ”په رَبِّ دُالْجَلَلِ می دِ قَسَمٍ وِی! زَمَا هُمْ دَا خَوَاهِشِ دِی.“

(دلائل النبوة لابن مقی ج ۲ ص ۴۷۶ مُلَخَّصًا دار الكتب العلمية بیروت)

یوں مجھ کو موت آئے تو کیا پوچھنا مرا
میں خاک پر نگاہ دریار کی طرف
(ذوقِ نعمت)

خومره بہ وی بنہ، چہ مرگ می داسپی راشی
چہ پروت یمہ په خاورو، وی می نظر په دریار
مُفَسِّرِ شَهِيرَ حَكِيمِ الْأَمَّت حَضْرَتْ مُفتَى اَحْمَدْ يَارَ خَانَ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د
صَدِيقِ اَكْبَرِ ﷺ په شان کنیں فرمائی:

بہتری جس په کرے فخر وہ بہتر صدیق
ثانی اشیئن کے اس طرح ہیں مظہر صدیق
زیست میں موت میں اور قبر میں ثانی ہی رہے

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: کوم خلق چه د خپل مجلس نہ د اللہ عزوجل د ذکر او په نی
باندی د درود شریف لوستلو نہ بغیر پا خیل نو هغه د بدیوداره مُدار نہ پا خیل۔ (مُتعَبُ الایمان)

اُن کے مَدَحْ نبِی، اُن کا شنا گواللہ
بال بچوں کے لئے گھر میں خدا کو چھوڑیں
حق ابُو الفَضْلَ کہے اور پیغمبر صَدِيق
مُصطفیٰ پر کریں گھر بار نچاور صَدِيق
ایک گھر بار تو کیا غار میں جاں بھی دے دیں
(دیوان سالک)

بہتری چہ کوی پہ چا فخر هغه دی بہتر صَدِيق
سروری چہ کوی پہ چا ناز هغه دی سرور صَدِيق
پہ ژوند او مُوگ او هُم پہ قبرکبُن ملکری هغه
د ثانیٰ اثثین داسی هغه دی مظہر صَدِيق
د هغونی صِفت کوی نبی او هُم ثناء، اللہ
حق ورته وائی ابُو الفَضْل، پیغمبر صَدِيق
د بال بچو دپارہ کور کبُن نبی اللہ پریسندو
پہ مُصطفیٰ باندی قربان کرو سامان هر صَدِيق
تولہ مَنَاع خہ، غار کبُن حَانَبی کرو قربان پہ نبی
مار مسلسل چیجو خو نہ شولو مُضطَر صَدِيق

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

پہ سَفَرِ آخِرٍ کبُن یو شان والی

مُفَسِّرِ شَهِیرِ حَكِيمِ الْأَمَّةِ حضرت مُفتی احمد یار خان حَمْمَدُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
د دی حديث نہ لاندی فرمائی: د حُضُورِ آنور صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وفات
د رَهْرُو د بیا اثر را کر خیدو پہ وجہ اوشو! هُم د غسپی د حضرتِ

¹ کوم زَہر چہ د غَرْوَه خیر پہ موقع زینب بنتِ حارث یہودنپی ورکپی وو (مدارج النبوقج ۲۵۰ ص)

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: خوک چه په ما باندی په ورخ کبن پنځوس خلله درود پاک اولویٰ د قیامت په ورخ به زه د هغه سره مُصافحه کرووم (یعنی لاس ملاووم). (ابی بشکوال)

سیدنا ابوبکر صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ وفات د هغه مار د زهرو د بیا اثر راکرخیدو په وجہ اوشو کوم مار چه د هجرت په شپه په غار کبن چیچلی وو. حضرت صدیق اکبر ته د فنا فی الرسول درجه حاصله وہ ځکه چه د هغوي وفات هم د حضور انور ﷺ د وفات نمونه وہ، د ګل په ورخ حضور ﷺ د وفات شو او د ګل د ورخي د تیریدو نه پس د شپی حضرت صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ وفات شو. د حضور ﷺ د وفات په ورخ د شپی په ډیو کبن تیل نه وو، د حضرت صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ د وفات په وخت کبن په کور کبن د کفن د پاره پیسی نه وی. دا ده فنا.

(مراؤالنماجیح، ج ۸، ص ۲۹۵ ضیاء القرآن پبلیکیشنز مرکز الاولیاء لاہور)

د امام عشق و محبت حضرت سیدنا صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ د هجرت د سفر د بیمثاله وفاداری او عقیدت په صفت کبن اعلیٰ حضرت امام اہلیسنت رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ فرمائی:-

صدیق بلکہ غار میں جاں اس په دے چکے ہاں! تو نے ان کو جان، انہیں پھیر دی نماز

ثابت ہوا کہ جملہ فرائض فروع ہیں
اصل الاصول بندگی اس تاجور کی ہے

(حدائق بخشش شریف)

صدیق په غار کبن خان کپلو قربان په هغوي د قولو نه حالانکه غت دی فرض خپل حفاظت

فرمادِ مُصطفیٰ ﷺ: دِیامت په ورخ به په خلقو کبن ما ته دیر نزدی هُغه
وی چاچه په دُنیا کبن په ما باندی زیات درود پاک لوستلی وي. (توضیحی)

آوا تا یو ته ژوند او بل ته نمونج ورکپولو یا
هغئی خو مگر اوکپو دیر لوئی کار د عظمت
ثابت شوه چه نور یوں فرائض دی بس فروع
اصلُ الْأُصُولِ غُلَامِي ده بس د هُغه باعزَّت

صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى مُحَمَّدٍ

خوبو خوبو اسلامي ورونو! تاسو د رسولِ ﷺ انور
د حُضُورِ اکرم ﷺ د عاشقِ اکبر ﷺ په سفرِ آخرت
کبن مُوافقت [یعنی یوشان والی] او لیدو چه د حُضُورِ اکرم ﷺ په کور کبن د وصال په وخت کبن په ڏیوہ کبن تیل نه وو او
د عاشقِ اکبر ﷺ حال دا وو چه د بی وفا دُنیا په فانی دولت
پسپی د مندو و هلو په خائی ئی د عشق و محبت سرمایه راتیوله کره،
خپل خان په تکلیفونو کبن اچول ئی برداشت کپل او هُم دا حالت
ئی د دوارو جهانو سکون او گنبرلو.

جان ہے عشقِ مصطفیٰ روزِ فرزوں کرے خدا
جس کو ہو درد کامزہ نازِ دوا اٹھائے کیوں

د شعر ترجمہ: یعنی عشقِ مصطفیٰ ﷺ زما ساہ ده، اللہ د دا نور
هم زیات کپی، د عشق د درد په خوند چه خوک پوھه شي هغه یا د دی درد په
علاج پسپی نه گرخی.

معلومه شوه چه د قدر او غتپی درجی خاوند هغه نه دی چه د چا
سره مال او دولت چیر زیات وي بلکه د شرافت او فضیلت او د

فرماني مُصطفیٰ ﷺ: چاچه په ما يو خل درود شریف او لو ستو الله عزوجل به په هغه لس رحمتونه نازل فرمائی۔ (مسلم)

زيات عِزَّت خاوند هغه دي خوک چه زيات تقوی دار او پرهيزگار
وي خنکه چه الله تَبَارَكَ وَتَعَالَى په شپر وي شتمه سڀاره سُورَةُ الْحُجُّرَات آيت
13 کبن ارشاد فرمائی:

[مفهوم] ترجمہ کنوں الہیمان: بیشکه د الله په

لَآنَ آكُرْ مَكْمُمٍ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْنُكُمْ

(پ ۲۰. القصص ۷۳)

نزو په تاسو کبن د زيات عِزَّت والا
هغه دي خوک چه په تاسو کبن زيات
پرهيزگاره دي.

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
صَلُّوا عَلَى الْحَبِّيْبِ!

د صِدِّيقِ اکبر غَمِ مُصطفیٰ

د بارگاہِ الہی مُقرَب او د خور نبی ﷺ د دربار خلیدونکی
ستوري، د دواړو جهانو د سُلطان ﷺ د حضور اکرم ﷺ د ستر ګو تور
حضرت سیدُنا صِدِّيقِ اکبر رَبِّنِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ د حُضُورِ اکرم ﷺ د
ظاهري وفات په موقع په غَمِ مُصطفیٰ کبن بيقراره شو او دا اشعار ئې
اوئيل:

ضَاقَتْ عَلَىٰ بِعْرَضِهِنَّ الدُّوْرَ
وَالْعَظَمُ مِنِّي مَا حَيَّتُ گُسِيرٌ
غَيَّبَتُ فِي جَدْرٍ عَلَىٰ صَخْرَ

لَيْلَا رَأَيْتُ نَبِيَّنَا مُتَجَدِّلًا
فَازْتَاعَ قَلْبِي عِنْدَ ذَاكَ لَهُنْكِهِ
يَا لَيْتَنِي مِنْ قَبْلِ مَهْكَ صَاحِبِي

ترجمه ۱) چه کله ما خپل نبی ﷺ وفات او ليدو نو غت
کورونه په ما راتنک شو ۲) هغه وخت د هغويي ﷺ په

فرمای مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کپل هنخه د جنّت لاره هیره کرہ۔ (کتبخانی)

وفات زما زرہ اولر زیدو او قول عمر به زما هدوکی مات وی۔ ﴿۳﴾
کاش چہ! زہ د خپل آقا صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ د وفات نه مخکنن په ختانو د
پاسه په قبر کبن خخ کرپی شوپی ووم۔

(الْأَسْوَاقُ الْمُدُنُّيَّةُ لِلْقَسْطَلَانِيِّ ح ۳ ص ۳۹۴ دار الكتب العلمية بیروت)

مُفَسِّرِ شَهِيرِ حَكِيمِ الْأُمَّةِ حَضْرَتْ مُفْتَیِ اَحْمَدِ يَارِ خَانِ ہَمَّجَهُ اللَّهُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ پَه
”دیوانِ سالیک“ کبن په غمِ مُصطفیٰ کبن د خپلو جذباتو اظہار داسپی
فرمائی:

جنہیں خلق کہتی ہے مصطفیٰ، مرا دل انہیں پہ نثار ہے
مرے قلب میں ہیں وہ جلوہ گر کہ مدینہ جن کا دیار ہے
وہ جھلک دکھا کے چلے گئے مرے دل کا چین بھی لے گئے
مری روح ساتھ نہ کیوں گئی، مجھے اب تو زندگی بارہے
وہی موت ہے وہی زندگی، جو خدا نصیب کرے مجھے
کہ مرے تو انہی کے نام پر، جو یہی تو ان پر نثار ہے

چا ته وائی چہ خلق مُصطفیٰ، په هنخه قُربان زما زرہ او تن دی
زما په زرہ کبن د هنخه نظاری دی، مدینہ چہ د چا وطن دی
یوہ نظارہ ئی رابنکارہ کرہ او لاپلو، زما د زرہ قرار ئی ہم یوپلو
ولپی لاپنہ شو زما رُوح ورسہ، په ما بوج او س زما ژوند دی
ژوند هنخه دی او مرگ ہم هنخه دی، کہ نصیب ئی کرپی ما ته خُدا
چہ وی مرگ ہم د هنخه د پارہ، او قُربان ہم په هنخه ژوند دی
صلوٰا علی الحبیب! صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیٰ مُحَمَّدٌ

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: د چا په خوا کین چه زما ڈکر او شو او هنگه په ما درود پاک او نه لو ستو تحقیق هنگه بدجتنہ شو۔ (ابن سنی)

کاش! مونبر ته غم مُصطفیٰ رانصیب شی

خوبو خوبو اسلامی وروپروا عاشقِ اکبر حضرتِ سیدنا صدیق
اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ په اشعارو کین خپل الفت او محبت خومره په غم او
درد بیان کرپی دی، کاش چه! د سرورِ کائنات ﷺ د
عاشقِ اکبر، حضرتِ سیدنا صدیقِ اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ په غم مُصطفیٰ ﷺ
کین د بھیدلو او بنسکو په خاطر مونبر ته ہم په غم
مُصطفیٰ ﷺ کین د زریدو والا سترگی نصیب شی۔

بھر رسول میں ہمیں یا ربِ مُصطفیٰ

اے کاش! پھوٹ پھوٹ کے روناصیب ہو

(وسائل بخشش)

چہ په هجر رسول کین مونبر ته یا ربِ مُصطفیٰ

اے کاش چہ شی نصیب ڈرا په چفو چغو

صلوٰۃ علی الحبیب! صلی اللہ تعالیٰ علی مُحَمَّد

په خوب کین دیدارِ مُصطفیٰ ﷺ

عارفِ اللہ حضرتِ علامہ امام عبد الرحمن جامی رحمۃ اللہ علیہ په
خپل مشہور کتاب ”شواہدُ الثبوة“ کین د یارِ غار و یارِ مزار، عاشقِ
شہنشاہ ابرار خلیفہ اول حضرتِ سیدنا صدیقِ اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ د
ژوند مبارک د آخر و رخو یوہ ایمان تازہ کوونکی خوب نقل کرپی
دی، د هنگی خه جسّه بیانووم. چنانچہ حضرتِ سیدنا صدیقِ اکبر

فرمای مُصطفیٰ ﷺ: چا چه په ما باندی لس خلہ سحر او لس خلہ مانبام ڈرود پاک اولوستل د قیامت په ورخ به هغه ته زما شفاعت نصیب کبیری. (مجموعہ الرؤایہ)

فرمای: یو خل د شپی په آخرئ حِصہ کبن ما ته په خوب کبن د دیدار مُصطفیٰ ﷺ سعادت نصیب شو، خوب نبی ﷺ دوہ سپینی توپی اغوستی وی او ما د هغه توپو دواړه غارې رایو ځای کولې، ناخاپه هغه دواړه توپی شنې کیدل او څلیدل شروع شوې، د هغې پړقا او څلیدلو سترګې برینبولي، حُضور انور ﷺ ما ته ”آل سَلَامُ عَلَيْكُمْ“ اووئیل او مُصافحه ئې راسره اوکره [یعنی لاس مبارک ئې راکړو] او خپل لاس مبارک ئې زما په سینه باندی کینبودو او د هغې سره زړه بیقراری لري شوه، بیا ئې راته او فرمائیل: ”اے ابُوبَکَر (رضی اللہ تعالیٰ عنہ)! زه تا سره د ملاقات ډیر شوق لرم، آیا اوس لا وخت نه دې راغلې چه ته زما خوا ته راشې؟“ ما په خوب کبن ډیر اوژړل تر دې چه زما د کور کسان هُم زما په ژرا خبر شو او هغوئی د خوب نه د راپیداریدلو نه پس ما ته په خوب کبن د ژرا او فریاد خبر راکړو.

(شواهد النبوة لیل جامی ص ۱۹۹ مکتبہ الحقيقة ترکی)

صَلَّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

د وفات په ورخ کبن او په کفن کبن د یو شان والي شوق

د دعوتِ اسلامی د اشاعتي ادارې مَكْتَبَةُ الْمُدِيْنَیَّه چاپ شوي د ۲۷۴ صفحو کتاب ”صحابۃ کرام کا عشق رُسُول“ صفحه ۶۷ کبن منقول دي چه: حضرت سیدنا صدیق اکبر (رضی اللہ تعالیٰ عنہ) د خپل وفات نه یو خو

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: د چا په خوا کین چه زما ذکر او شو او هغه په ما درود پاک اونه لوستو هغه جفا او کره (عبدالرّزاق)

ساعته مخکنن د خپلی مُحترمی لور حضرت سیدنا عائشہ صدیقه رضی الله تعالیٰ عنہا نه تپوس او کرو چه د رسول الله ﷺ په کفن کبن خو تو تی وی؟ حضور انور ﷺ د خه په ورخ وفات شوی وو؟ د دی تپوس وجه دا وو چه هغويٰ رضی الله تعالیٰ عنہ دا غوبتله چه په کفن او د وفات په ورخ کبن می د حضور ﷺ سره یوشان والی او شی، خنگه می چه په ژوند کبن د حضور سرور کائنات ﷺ ایتیاب (یعنی تابعداری) کری وو چه هم دغسی په ممات (یعنی وفات) کبن هم او شی.

صحیح البخاری ج ۱، ص ۴۶۸، حدیث ۱۳۸۷ دارالکتب العلمیہ بیروت

اللَّهُ اللَّهُ يَ شُوقِ إِتْبَاعَ
كَيْوَنَ نَهْ هُو صَدِيقِ اَكْبَرِ تَحْتَهُ
اللَّهُ اللَّهُ دَ شُوقَ دَ تَابِعَدَارِيَ
وَلِيَ بَهْ نَهْ وَ چَهْ وَوَ صَدِيقِ اَكْبَرَ
صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَوَاتُ اللَّهِ عَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د صدیق اکبر د وفات وجه غم مُصطفی وو

سُبْحَانَ اللَّهِ! امِيرُ الْمُؤْمِنِينَ حضرت سیدنا صدیق اکبر رضی الله تعالیٰ عنہ د خود نبی ﷺ سره داسی بیمثاله او لازوال محبت لرلو چه د هغويٰ رضی الله تعالیٰ عنہ د شپو او ورخو په حالاتو کبن د حضور اقدس صلی الله تعالیٰ علیہ وسَلَّمَ د عشق بیمثاله نظاری بنکاری. د رسول عربی، مکی

فرمای مُصطفیٰ ﷺ: د چا په خوا کنی چه زما ڈکر او شو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کنی دیر زیات شوم دی۔ (الْغَرِيبُ وَالْتَّرَهِبُ)

مَدَنِی مُصطفیٰ ﷺ د ظاہری وفات نه پس د هغوئی **رَبِّنِی اللَّهِ تَعَالَیٰ عَنْهُ وَالْهُ وَسَلَّمَ** په ژوند مبارک کنی سنجیدگی زیاته غالیه راغله او (تقریباً دوه کاله او ووه میاشتو باندی مُشتمل) د خپل باقی ژوند ورخی او شپی تیروں ورتہ چیر مشکل شو او هغوئی **رَبِّنِی اللَّهِ تَعَالَیٰ عَنْهُ** د سرکارِ نامدار **صَلَّی اللَّهُ تَعَالَیٰ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ** په یاد کنی بیقراره او سیدلو، حضرتِ سیدنا امام جل جل الدین سیوطی شافعی رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَیٰ عَلَيْهِ نقل کوي چه: حضرتِ سیدنا عبداللہ بن عمر **رَبِّنِی اللَّهِ تَعَالَیٰ عَنْهُمَا** فرمائی چه: د حضرتِ سیدنا صدیق اکبر **رَبِّنِی اللَّهِ تَعَالَیٰ عَنْهُ** د وفات اصل وجه د سرورِ کائنات (**صَلَّی اللَّهُ تَعَالَیٰ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ**) (ظاہری) وفات وو خکه چه د هُمْ دی غم په وجه د هغوئی **رَبِّنِی اللَّهِ تَعَالَیٰ عَنْهُ** بدن ورخ په ورخ توئیدل شروع شو او هُمْ دا د وفات سبب جور په شو۔ (تاریخُ الْخُلُفَاء، ص ۶۲ بتغیر)

مرہی جاؤں میں اگر اس درسے جاؤں وو قدم
کیا بچے بیکار غم قُرب میجا چھوڑ کر (ذوق نوت)
مردِ شم که لار شم دی درہ دوہ قدمہ
بیمارِ غم بہ خنکہ جور پشی لری د طبیبہ

مریض مُصطفیٰ

حضرتِ سیدنا امام عبد الرَّحْمَن جل جل الدین سیوطی شافعی رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَیٰ عَلَيْهِ په ”تاریخُ الْخُلُفَاء“ کنی نقل کوي چه: د حضرتِ سیدنا صدیق اکبر **رَبِّنِی اللَّهِ تَعَالَیٰ عَنْهُ** د بیماری په ورخو کنی خلق د هغوئی د تپوس د پاره حاضر

فرماد مُصطفیٰ ﷺ: خوک چه په ما د جُمُعیٰ په ورخ درود شریف لوی زه به د قیامت په ورخ د هغه شفاعت کووم: (کنزُ العثَال)

شو او عرض ئی اوکرو: اے د رَسُولُ اللَّهِ ﷺ جاذشينه
رَبِّنِي اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ که اجازت وي نو مونبره ستاسو د پاره طبیب راولو. اوئی
فرمائیل: طبیب خو زه کتلي یم. عرض ورته اوکرپی شو چه طبیب
خه اووئیل؟ ارشاد ئی او فرمائیلو چه هغه فرمائیل دی: (لَنْ فَعَالَ لَنْ)
اُریدُ يعني زه چه خه غواړم [هغه] کووم. (تاریخُ الْخُلُفَاءِ، ص ۶۲) مُراد دا وو
چه حکیم اللَّهِ تَعَالَى دی، د هغه په خوبنہ کښ خوک خه نه شي
کولپی، چه خه ئی مَشِیَّت (یعنی خوبنہ) وي هغه به ضرور کیږي. دا د
صِدِّیقِ اکبر ربستینپی تَوَكُّل وَوَادَ اللَّهَ جَلَ جَلَّ په رضا باندی راضی وو.
(سوانح کربلا ص ۴۸ مَكْتَبَةُ الْمَدِينَةِ بَأْيُ الْمَدِينَةِ کرایجی)

میں مریض مُصطفیٰ ہوں مجھے چھیڑو نہ طبیبو!
مری زندگی جو چاہو مجھے لے چلو مدینہ
زه مریض د مُصطفیٰ یم، مه چیرپی ما طبیبانو
زما ژوندکه موپکارو وي، نو ما بوخُنَّ مدینی ته
صلوٰ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

زړه مې شو قربان په دی دُنیا

خوبو خوبو اسلامي ورونو! امیزُ الْمُؤْمِنِينَ حضرت سیدنا صِدِّیقِ
اکبر رَبِّنِي اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د حُضُورِ اکرم صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عاشقِ اکبر دی. د
خوب مُصطفیٰ ﷺ د جُدَائِی په غم کښ د هغونی رَبِّنِي اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ
بیماریدل د دی خبرپی دلیل دی. د زړه د بی قرارئ او سوزیدو سبب

فرماداں مُصطفیٰ ﷺ: چا چہ په کتاب کبن په ما باندی درود پاک اولیکلو ترخو پوری چہ زما نوم په هنی کبن وي فربستي به د هنگه دپاره بخښنه غواپي. (طبراني)

ئي صرف د اللہ تعالیٰ د خوب محبوب ﷺ ياد او د هغويٰ ﷺ
اللہ تعالیٰ عَلَيْهِ السَّلَامُ جُدائی وہ او بل طرف ته کہ مونبرہ خپلہ جایزہ واخلو^ن نو زمونبرہ زپونه د دُنیا په محبَّت، په عارضی بنگلُا او بنائیست او د یو خورخود عِزَّت په حرص کبن گرفتار دی او د ہم دی [خواهشاتو]
د پاره [موزِرہ] توپونه وهی او چہ نفساني خواهشات مو پوره نه شي
نو غت غت اسویلی کور

دل مرا دنیا پ شیدا ہو گیا اے مرے اللہ یہ کیا ہو گیا
کچھ مرے بچنے کی صورت کیجھے اب تو جو ہوتا تھا مولی ہو گیا

عیب پوشِ خلقِ دامن سے ترے
سب گنہگاروں کا پرده ہو گیا

(ذوقِ نخت)

زپہ می شو قُربان په دی دُنیا
دا راباندی خه او شو زما اللہ
نور می تری کرپی بیچ زما اللہ
خه چہ کیدل هنگه او شو زما مولی
ستا پاکہ لَمَن کبن خورہ مصطفیٰ
د ہولو گنہگارو او شولہ پرده
صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

سیدُنا صَدِيقِ اکبر ته زہر و رکرپی شو

د هغويٰ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ د وفاتِ ظاہری مختلف سبونہ بیان کرپی شوپی دی، د ہمینپی روایاتو مطابق د غارِ ثور د مار د زھرو د اثر را گرخیدو په وجہ هغويٰ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وفات شو. یو سبب دا بیان شوپی دی چہ په

فرمان مُصطفیٰ ﷺ په ما باندی درود شریف لویٰ اللہ عَزَّوجَلَّ به په تاسو رحمت را لیری. (ابن عدی)

عَمِ مُصطفیٰ کبین د هغويٰ بدن ویلی شو او آخر وفات شو، او این سعد او حاکِم د این شهاب نه روایت کرپی دی چه (د سیدنا صدیق اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ د وفات ظاهري سبب دا وو چه) هغويٰ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ په ٹھفه کبین خُزیره (یعنی د قیمی والا ذلیل) رالیبِلی وہ، هغويٰ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ او حارث ین گَلَدَه دواړه په طعام کبین شریک وو (د خه خوراک کولو نه پس) حارث (چه هغه طبیب وو) عرض اوکرو: اے خلیفہ رَسُولُ اللَّهِ! لاس اودروئ (او دا مه خورئ) خکه چه په دی کبین زهر دی او دا هغه زهر دی چه د دی اثر یو کال پس بنکاره کیری، تاسو رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ به اووینئ چه یو کال پس به زه او تاسو دواړه په یوه ورخ وفات کیرو. دا ئې چه واوریدل نو هغويٰ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ د خوراک نه بس کړل خو زهرو خپل کار کرپی وو او هغويٰ دواړه د هُم هغه ورخی نه بیمار او سیدل شروع شو او د یو کال تیریدو نه پس (د هُم هغه زهرو د اثر په وجه دواړه) په یوه ورخ وفات شو. (تاریخُ الْخُلُفَاءِ ص ۶۲)

هائے! ذلیلیٰ دُنیا!

حاکِم د شَعْبِی نه دا روایت کرپی دی چه هغويٰ اووئیل چه: د دی ذلیلیٰ دُنیا نه مونږه آخر [د خیر] خه طمعه اوکرو چه (په دی کبین خو) رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ته هُم زهر ورکرپی شو او صدیق اکبر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ ته هُم. (ایضاً) په دی اقوالو کبین تعارض نشته، کیدپی شي

فرمَان مُصطفَى ﷺ: په ما باندې د ڈرود شریف کثرت کوئی بیشکه دا ستاسو د پاره پاکی ده. (آبُو یکِی)

چه (په وفات شریف کښ) درې واره اسباب جمع شوي وي. (نُرَهَةُ الْقَارِي
ج ۲۷۷ فَرِيدُ بْنُ سَيَّال) خوبرو خوررو اسلامي ورونو! صحیح خبره ده چه د دُنیا مَحَبَّت روند وي، د دِی ذلیلِی دُنیا د مَحَبَّت په وجهه د دواړو جهانو سردار ﷺ او صِدِّیقِ اکبر ﷺ ته زَهْرَ وَرَكْرَی شو، چه د کائنات د تولو نه غتې هستیع یعنی پاک نبی ﷺ ته هُم د دِی ذلیلِی دُنیا نامُراده سپو د زَهْرَ وَرَكْرَی سازش کړې وو نور به داسې خوک وي چه هغه خپل خان په حفاظت کښ او ګنټري! لِهَذَا خاص طور نومُورو عُلَمَاء وَمَشَايِخُوا وَمَذَهِي مشرانو ته زیات په احتیاط کښ د او سیدو ضرورت دې. او ګورئ! د هُم دِی سپکې دُنیا د عِشْق په مستیع کښ یو ناکاره کس حضرت سِیدُنَا اِمام حَسَن مُجْتَبَی ﷺ ته هُم زَهْرَ وَرَكْرَی وو او آخر هغه د هغويي د وفات سبب جور شو. او حضرت سِیدُنَا پِشْرِبِن بِرَاءَ ﷺ حضرت سِیدُنَا اِمام مُوسَى کاظم ﷺ حضرت سِیدُنَا اِمام عَلِيٌّ رَضَا ﷺ او حضرت سِیدُنَا اِمام اعْظَمُ اَبُو حَنِيفَه رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ هُم د زَهْرَو په وجهه وفات شوي وو.

یا رسولَ اللَّهِ ﷺ! ابوبکر حاضر دې

د وفاتِ ظاہِری نه مخکنېن حضرت سِیدُنَا صِدِّیقِ اکبر ﷺ وصیت کړې وو چه زما جنازه یوسَع او د مدینې د تاجدار ﷺ

فرمان مُصلطفی ﷺ: چاچه په ما باندی لس خلہ ڈرود پاک او لوستل اللہ عَزَّوجَلَّ به به هغه سل رحمتو نه نازل کپي. (کلباني)

د روضي مبارکي مخيٰ ته ئيٰ کيبرديٰ او آللَّا سَلَامُ عَلَيْنَا يَا رَسُولَ اللّٰهِ او وائيٰ او عرض او کريٰ ”يَا رَسُولَ اللّٰهِ عَلَيْنَا تَعَالٰى عَلَيْهِ الْبَرَّ“ ابوبکر په آستانه مبارکه حاضر ديٰ۔“ که دروازه پخپله برسيره [يعني بيرته] شوه نو دنه ميٰ يوسيٰ کنيٰ په جَنَّتُ الْبَيْتِ كبن ميٰ خخ کريٰ۔ جنازه مبارکه چه د وَصِيَّت مطابق د روضيٰ مبارکيٰ مخيٰ ته کينبودله او عرض او کريٰ شو آللَّا سَلَامُ عَلَيْنَا يَا رَسُولَ اللّٰهِ! ابوبکر حاضر ديٰ۔ چه خنگه دا عرض اوکريٰ شو نو دروازه پخپله برسيره [يعني بيرته] شوه او آواز راغيٰ: آدِخُلُوا الْحَبِيبَ إِلَى الْحَبِيبِ فَإِنَّ الْحَبِيبَ إِلَى الْحَبِيبِ مُشْتَاقٌ يعني محبوب د محبوب سره يو خائيٰ کريٰ حکه چه محبوب د محبوب شوق

لريٰ۔ (تَفْسِيرٌ كَبِيرٌ ج ۱۰ ص ۱۶۷ دار حيَا التراث العربي بيروت)

تیرے قدموں میں جو ہیں غیر کا منہ کیا دیکھیں
کون نظروں پر چڑھے دیکھ کے تلو تیرا
(حدائق بخشش شریف)

د شعر ترجمہ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ عَلَيْنَا تَعَالٰى عَلَيْهِ الْبَرَّ ستابسو په قدمونو کبن چه خواک پروت وي هغه بيا په بل چا خه کوي، او چه خوک ستابسو ﷺ د بنپيٰ مبارکيٰ تليٰ مبارک او ويني هغه ته بيا د بل چا مخ کله بنکلپي بنکاريديٰ شي.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَى مُحَمَّدٍ

صِدِّيقِ اکبر د حیاتُ النَّبِيِّ ﷺ قائله وو

فرمَان مُصطفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: دُجُّعِي په شپه او د چمعي په ورخ په ما باندي دُرُود کثرت کوي،
خوک چه دasic کوي دي قيامت په ورخ به زه د هغه شفاعت کونوکي او گواه جوريوم. (شعبہ الیمان)

خوبو خوبو اسلامي ورونو! سوچ اوکري! که حضرت سیدنا
صديق اکبر صلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زوندي نه گنرلي نو
کله به ئي هم داسي وصيٰت نه کولي چه دروضي مبارکي مخي ته زما
جنازه کيبردي او د نبي رحمت صلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه اجازت او غواري.
حضرت سیدنا صديق اکبر صلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وصيٰت اوکرو او صحابه
کرامو عَلَيْهِمُ الْإِنْجُون په هغې عمل اوکرو، د دي نه دا ثابتہ شوه چه
حضرت سیدنا صديق اکبر صلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ او د ټولو صحابه کرامو
عَلَيْهِمُ الْإِنْجُون هم دا عقيده و چه د دواړو جهانو سردار خوب نې مختار
صلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د دنيا نه د سفر کولونه پس هم په قبر مبارک کښ
زوندي او صاحبِ تصرُّفات او اختيار مند دي. **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ!**

تو زندہ ہے واللہ تو زندہ ہے واللہ
مرے چشمِ عالم سے پھپ جانے والے
(حدائق بخشش شریف)

تہ زوندي ئي واللہ تہ زوندي ئي واللہ
اے زما دُنیاوي ستر گونه پته خوبه نې

حياتُ الأنبياء

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ! د اللہ تبارک و تعالی په عطا ټول نبيان عَلَيْهِ الْصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ زوندي
دي. چنانچه د ”ابنِ ماجہ“ په حدیث پاک کښ دي:

إِنَّ اللَّهَ حَرَمَ عَلَى الْأَرْضِ أَنْ تَأْكُلَ أَجْسَادَ الْأَنْبِيَاءِ فَبَئِرُ اللَّهِ حَمْعَ يُرَدِّقُ

فرمان مصطفیٰ ﷺ: خوک چه په ما باندی یو خل دُرُود او لولي الله عَزَّوجَلَّ د هغه د پاره یو قیراط اجر لیکي او قیراط د اُحد د غَرْ هُمْه دی. (عبدالرَّزَاق)

بیشکه الله تعالیٰ حرام کپي دی په زمکه باندی چه د انياء (عَنِيَّةِ الْمُلْوَنَةِ وَالسَّلَامِ) بدفونه خراب کپي نو د الله تعالیٰ نیان ژوندي دی، روزي ورکولي کيري.
 سُنْنَةِ ابْنِ مَاجَةَ ج ٢٩١ حديث ١٦٣٧

او په یو حدیث پاک کبن دی: الْأَنْبِيَاءُ أَحْيَاءٌ فِي قُبُورِهِمْ يُصَلَّوْنَ
 يعني انياء ژوندي دی او په خپلو خپلو قبرونو کبن نمو نحونه کوي.
 (مسند أبي بَعْدُلِي ج ٣، ص ٢١٦، حديث ٣٤١٢ دار الكتب العلمية بيروت)

گستاخ رسول نه لري اوسي

خورو خورو اسلامي ورونروا د رسول الله ﷺ په باره کبن د هر مسلمان هُم هغه عقیده ساتل ضروري دی کومه چه د صحابه کرامه عَلَيْهِمُ الرَّحْمَنُ اور د اسلافِ عُظامٍ رَّحْمَهُمُ اللَّهُ تَعَالَى وَهُمْ مَعَاذُ اللَّهِ كه شیطان د وسوسو در اچولو کوشش اوکپي او د خور مصطفیٰ ﷺ د شان او عَظَمَتْ په باره کبن بدھ خُلھ او خوزوي او په عقلي دلائلو د قائله کولو ناپاکه کوشش اوکپي نو د هغوي نه بالکل جُدا شئ خنکه چه د دعوتِ إسلامي د اشاعتي اداري مَكْتَبَةُ الْمَدِيْنَةِ چاپ شوي د ١٦٢ صفحو کتاب ”ایمان کی پہچان“ صفحه ٥٨ کبن أعلى حضرت امام اهلي سنت، مولانا شاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ

عاشقانِ رسول ته تاکید کوي او فرمائي: ”چه کله هغوي (يعني گستاخان رسول) د رسول الله ﷺ په شان کبن گستاخي اوکپي نو چه اصلًا (يعني بالکل) ستاسو په زره کبن د هغوي (يعني د گستاخانو) عَظَمَتْ

فرمان مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰیہِ وَاٰلِہٖ وَمَحَاجِعِہِ وَسَلَّمَ : کله چه تاسو په رسولانو دُرُود لولئ نو په ما باندی ئی هم لولئ، بیشکه زه د تولو جهانونو د رب رسول يم. (جمع الخجاعی)

[یعنی عِزَّت] او د هغويٰ د مَحَبَّت خه نبنه پاتيٰ نه شي فوراً د هغويٰ نه جُدا شئ، هغويٰ دasicي لري کري لکه د شودو نه چه مچ لري کوي، د هغه (بد بختو) د مخ او نوم نه نفرت کوي بيا تاسو مه د خپلوئ، علاقي، دوستي او مَحَبَّت خيال او کري او نه د هغويٰ د مُولاتوب، شيخي او د بزرگي او فضيلت پروا اوکري. آخر دا خه (تعلق) چه وو [دا خو] د مُحَمَّد رَسُولُ اللہ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰیہِ وَاٰلِہٖ وَمَحَاجِعِہِ وَسَلَّمَ د گُلامي په وجه وو، او چه چا د هغويٰ په شان کين گستاخي اوکره بيا د هغه سره زمونه خه تعلق پاتيٰ شو؟“ (ایمان کی بیچان ص ۵۸ مکتبۃ المدینہ، باب المدینہ (کراچی))

(حدائق بخشش شریف)

اُنہیں جانا اُنہیں مانا رہ کھا غیر سے کام لیلُهُ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الْعَلِیِّ امیں دُنیا سے مسلمان گیا اُف رے مُنکر یہ بُرھا جوش تَعَصُّب آخر بھیڑ میں ہاتھ سے کم بخت کے ایمان گیا

(حدائق بخشش شریف)

هغه منم او پيژنم، نه لرم غير سره کار لِلّٰهِ الْحَمْدُ زه د دنيا نه مسلمان لارم
اُف اے منکر ته لري دُبسمني خومره غته کم بخته ڈير د قهروه د ایمان لارو
صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

د صحابه د گستاخونه لري اوسي

حضرت عَلَامہ جَلَلُ الدِّین سُیُوطی شافعی رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلٰیہِ په ”شَرُّ الصُّدُور“ کين نقل کوي چه: د یو کس د مرگ وخت نزدي راغپي نو هغه ته اووئيل شو چه گلیمة طیبہ اووايه. هغه جواب ورکرو چه زه

فرمانی مُصطفیٰ ﷺ: په ما باندې په دُرود لوستو خپل مجلسونه بنکلی کړئ ځکه چه ستاسو دُرود لوستل به د قیامت په ورڅ ستاسو د پاره نور وي. (فرکوں الْأَخْبَار)

د دې په وئيلو قادر نه یم ځکه چه زه به د داسې خلقو سره
کښيناستم پا خیدم چه هغويٽي به ما ته په ابوبکر او عمرؓ
پوري د بدرو د وئيلو تلقين کولو.

(شَرْحُ الصُّدُورِ ص ۳۸ مِنْ كِتَابِ أَهْلَسْنَا بِرَبِّكُمْ رَضِيَّاً، أَهْنَدْ)

په قبر کښ د شیخینو وسیله پکار راغله

خوبو خوبو اسلامي ورونو! د دې حکایت نه د شیخین کریمین
يعني د صدیق و فاروقؓ او چت شانونه معلوم شو، چه د
هغويٽي د بې ادبو سره دوستي کول دومره غت مُصیبیت دې چه د
مرګ په وخت کښ ورته ګلمه نه نصیب کیدله نو خوک چه پخپله د
هغويٽي بې ادبي کوي د هغويٽي به خه حال کېږي! لهذا د شیخین
کریمینؓ د گستاخو نه لري اوسيدل او د هغويٽي نه نفرت
کول ضروري دي. صرف د عاشقانِ رسول او د صحابه او اولياء سره
د محبت کونکو صحبت اختياروئ، د دې عظیمو هستیانو د
محبت شمع په خپلو زپونو کښ روبنابه کړئ او د دواړو جهانو د
خيرونو حقدار جوړ شي. د الله جل جلاله د نیکو بندکانو محبت په قبر او
حشر کښ دیر زیات په کار راخي چنارچه د یو کس بیان دې چه:
زما د اُستاذ یو ملکري وفات شو. اُستاذ صاحب هغه په خوب کښ
اولیدو نو تپوس ئې تري اوکړو مَا فَعَلَ اللَّهُ بِكَ ؟ يعني الله تعالیٰ ستا

فرمَان مُصطفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: دُجُّعِي په شپه او د جُمعِي په ورخ په ما باندی په کثرت سره درود لوئے خکه چه ستاسو درود ما ته وранدی کولی کیري. (طہرانی)

سره خه معامله اوکره؟ جواب ئې ورکرو چه: اللَّهُ تَعَالَى زما بخښنه اوکره. تپوس ئې ترې اوکرو چه: دُمُنْكَرْ نَكِير سره د خه حال وو؟ جواب ئې ورکرو چه: هغويي زه کله کښينولم او تپوسونه ئې را نه شروع کړل نو اللَّهُ تَعَالَى زما په زړه کښ دا خبره واچوله او ما فربستو ته اووئيل چه: د سَيِّدِنَا ابُوبَكْر وَفَارُوقَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا په خاطر ما پرېږدئ. ”دا ئې چه واوريدل نو یوې فربستې بلې ته اووئيل: ”د د ډیرو بُزرگو هستو خاطر راواچولو لهذا دا پرېږده.“ چنانچه هغويي زه پرینبودم او تشریف ئې یورلو. (شرح الصُّدُور ص ۱۴۱)

واسِطے دیا جو آپ کا
میرے سارے کام ہو گے^۱
ستا خاطر می دې ورکړې
او شو زما قول قول کارونه

صَلَّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د محشر په ورخ د مبارکو مَزَارَاتُونَه د راوتلو بُنکلې منظر

د دعوتِ اسلامی د اشاعتي ادارې مَكْتَبَةُ الْمَدِيْنَةِ چاپ شوي د ۵۶۱ صفحو کتاب ”مَلْفُوَظَاتِ أَعْلَى حَضْرَتِ“ صفحه ۶۱ کښ إمام آهَلِسُنَّت، مُحَمَّدَ دِين و مِلَّت مولانا شاه إمام آحمد رضا خان رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائی: یو خل حُضُورِ أَقْدَسِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په خپل بني لاس مُبارک کښ د حضرتِ صَدِيقِ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ لاس او尼ولو او په کچ لاس مبارک کښ ئې د حضرتِ عُمَرَ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ لاس اونيولو او اوئې فرمائیل: هُكْدَا

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: د هغه کس پوزه د په خاورو خره شي چه د چا په مخکنی زما ذکر اوشي او هغه په ما درود پاک او نه لوی. (تبریزی)

نُبَحُّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يعْنِي مُونَبَهُ بِهِ دَقِيمَاتٍ پَهْ وَرَخْ هُمْ دَغْسَيْ

راپا خولي کيرو. (سُنُن التبریزی ج. ۵، ص. ۳۷۸، حدیث ۲۹۷) تاریخ دمشق ج ۲۱ ص ۲۹۷

صَلَّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

دَالَّهُ پَهْ لَارْ كَبِنْ دَمُشَكَّلَاتُو مَقَابِلَهِ كَوَئِ

خوبو خوبو اسلامي ورونو! زمونبه رهبر، حضرت سیدنا صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ یقیناً عاشقِ اکبر دی، هغويي رضی اللہ تعالیٰ عنہ خپل عشق د عمل او کردار په ذريعه ثابت کرو او چه کله د عشق دا لار د ازغونه ڈکه او ڈيره زياته سخته شوه نو بیا هم هغويي رضی اللہ تعالیٰ عنہ د حُضُورِ انور صلی اللہ تعالیٰ علیہ وَالیه وَاسَطَهُ په مینه کبِنِ مست وو، د خطیبِ اُولِ د سعادت حاصلولو په دوران کبِنِ ئې د اسلام د پاره چير زيادت و هل او خورپل خو د هغويي رضی اللہ تعالیٰ عنہ په استِقامت کبِنِ یو ڈرہ فرق هُم رانغلو. د اللہ تعالیٰ په لار کبِنِ د هغويي د مشکلاتو نه ڈک ژوند کبِنِ زمونب د پاره دا درس دی چه که د ”نيکي د دعوت“ په لاره کبِنِ هر خومره مصیبتو نه پیبنِ شي خو وروسته کيدل خو خه بلکه د وروسته کيدو خیال هم په زرہ کبِنِ رانشی.

جب آقا آخری وقت آئے میرا	مرا سر ہو ترا بابِ کرم ہو
سد اکرتا رہوں سنت کی خدمت	مرا جذبہ کسی صورت نہ کم ہو (وسائل پیشش)
کله چه راشی آقا زما آخری وخت	چه زما سر وی او ستا در د کرم
چه ہمیشہ کووم خدمت دست	چه می جذبہ په ہیچ صورت نہ شي کم

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ کوں خلق چه د خپل مجلس نه د اللہ عزوجلّ د ذکر او په نی
باندی د درود شریف لوستلو نه بغیر پا خیل نو هغه د بدبوراہ مُدار نه پا خیل۔ (مختبِ الایمان)

دُنیا په غم کبن نه په غمِ مُصطفیٰ کبن ڙارئ

خوبو خوبو اسلامي ورونو! د عاشقِ اکبر ﷺ د عشق و
محبت نه ڏک مبارک ڙوند نه مونبر ته دا درس هم حاصليري چه
زمونبره افسوس او اسویلی دُنیا د پاره نه دی پکار، مونبر ته دُنیا
په محبت کبن او بسکپی بهیول نه دی پکار، د دنیاوي عِزَّت او
مرتبی خواهش مو په زره کبن پیدا کیدل نه دی پکار بلکه
پکار دا ده چه زمونرو په زره کبن د نبی ﷺ د محبت
ارمانونه وي، او په یادِ مُصطفیٰ کبن مو او بسکپی بهیدل پکار دي،
په دُنیا پسی لیونی کیدل نه دی پکار بلکه د شمع رسالت پتنگان
جورپیدل پکار دي، چه د هغويٰ ﷺ په خواهش باندی
خپل خواهشات قربان کرو او دا خواهش لرل پکار دي چه کاش!
زما مال و سر د اللہ جل جلالہ په محبوب ﷺ باندی قربان
شي، چه د هغويٰ سره نسبت لرونکپی هر خيز را ته د هر خه نه خوب
وي، چه خوک خوش نصيبة په داسپی ڙوند تیرولو کبن کامیاب شو
نو اللہ تبارکو تعالیٰ به د هغه د پاره دُنیا مُسَحَّر کپي او مخلوق به د هغه
تایم کپي، هغه به په آسمانونو کبن یاديري او د تولونه غتے خبره دا
ده چه هغه به د اللہ او مُصطفیٰ محبوب جور شي.

وہ کہ اُس در کا ہوا خلقی خدا اُس کی ہوئی
وہ کہ اُس در سے پھر اللہ اُس سے پھر گیا

(حدائقِ بخشش شریف)

فرمَانِ مُصَطَّلِي حَلَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ الْحَمْدُ: خوک چه په ما باندی په ورخ کبن پنځوس خله درود پاک اولولی د قیامت په ورخ به زه د هغه سره ڏصافحه کووم (یعنی لاس ملاووم). (ابن بشکوال)

خوک چه د هغه در شو، مخلوق هم د هغه شو
چا چه مخ واپروو د هغه دره، نارا ضه تری الله شو

خو افسوس، صد افسوس! د دی دَوَرَ د مسلمانانو اکثریت د
مدینی د تاجدار حَلَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ الْحَمْدُ په اُسوه حَسَنَه باندی د عمل کولو
په خائی د آغیارو په رواجونو او فیشن باندی د قربانیدو په وجه
ذلیله او خوار دی۔

کون ہے تارک آئین رسولِ مُختار مصلحت، وقت کی ہے کس کے عمل کا معیار
کس کی آنکھوں میں سمایا ہے شعاعِ آغیار ہو گئی کس کی نگہ طرزِ سلف سے بیزار

قلب میں سوز نہیں، رُوح میں احساس نہیں
کچھ بھی پیغامِ محمد کا تمہیں پاس نہیں

چا دی پرینسپی سُنّونه د رسولِ مُختار
مصلحت چا دی جو پر کپی د عمل معیار
چا دی په سترکو قبول کپی شعاعِ آغیار
خوک شو د خپلو اسلافو له اندازه بیزار
نه زرہ کبن درد او نه په رُوح کبن لری احساس

نه لری زرہ کبن د پیغامِ محمد احساس

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ! تُوبُوا إِلَى اللَّهِ!
صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

فرمای مُصطفیٰ ﷺ: دِیمَات په ورخ به په خلقو کبن ما ته دیر نزدی هغه وي چا چه په دُنيا کبن په ما باندي زيات درود پاک لوستلي وي. (تَرْمِذِي)

دا خنگه عِشق او خنگه مَحَبَّت دی؟

خوبو خوبو اسلامي ورونو! خوک چه د خپل مور و پلار سره مَحَبَّت کوي نو هغه هغويٰ نه خفه کوي، خوک چه د خپل اولاد سره مَحَبَّت لري هغه د هغويٰ نه خفه کيري، هیچ خوک هم خپل دوست خفه ليدل نه غواري خکه چه خوک د چا سره مَحَبَّت لري هغه نه خفه کوي خو افسوس! د نن صبا اکثر مسلمانان د عِشقِ رسول دعوه لري خو کارونه ئې د خور نبی ﷺ د خوشحالولو والا نه وي، واوري؟ واوري؟ د مدینې تاجدار ﷺ فرمائی: ”جَعَلْتُ قُرَّةَ عَيْنِي فِي الصَّلُوةِ“ يعني زما د ستر گو يخ والي نمونخ دي ”الْتَّعْجَمَ الْكَبِيرَ لِلظَّبَرَانِ“ ج ۲۰ ص ۴۲۰ حدیث (۱۰۱۲) هغه خنگه عاشق دي چه د نمانخه نه ڈده کوي او په قصدًا نمانخه قضا کولو د خوب مُصطفیٰ ﷺ زره مبارک ته د تکلیف ورکولو باعیث جوریږي. دا خنگه مَحَبَّت او عشق دي چه د دواړو جهانو سردار ﷺ خو د د رَمَضَانُ الْبَارَكَ د روزو تاکید فرمائی خو څان په عاشقانِ رسول کبن شمیرلو والا د د دي حُکْمَ نه مخ اروي او د خوب مُصطفیٰ ﷺ د ناراضه کولو سبب د جوریږي. حُصُورِ انور ﷺ د تراویح د نمانخه تاکید کړي دي خو ناراسته او غافله اُمتیان ئې پریږدی، که کوي ئې نو هُم رسمي طور ئې یو خو ورځي او کړي او بیا ئې پریږدی او دا

فرمان مُصطفیٰ ﷺ: چاچه په ما یو خل درود شریف اولو ستو الله عَزَّوجَلَّ به په هغه لس رحمتونه نازل فرمائی۔ (مسلم)

کنری چه بس د تول رمضان تراویح ادا شوی۔ خور مُصطفیٰ ﷺ

خو فرمائی چه ”بریت بنه واره کرئ او گیرو ته معافی ورکرئ (یعنی پریبردئ) او د یهودیانو په شان شکلونه مه جوروی۔“ (شرح معانی الاتار للطحاوی ج ۲۸ ص دار لکتب العلیہ بیروت)

خو د عشقِ رسول دعوه لرونکی مگر فیشن خوبنوونکی د مَدَنی سردار ﷺ د دُبِّمنانو په شان مخونه جوروی، آیا عِشق رسول دی ته وائی؟

سرکار کا عاشق بھی کیا داڑھی مُمڈاتا ہے؟

کیوں عِشق کا چہرے سے اظہار نہیں ہوتا!

د سرکار عاشق ہُم، آیا گیره خَرَوِی
دا نبھے ئی د عِشق، په مخ ولپی نہ بنکاربی
فِکرِ مدینہ اوکرئ¹ (یعنی سوچ اوکرئ) دا خنگہ عِشق او خنگہ
محبت دی؟ چه د خور محبوب ﷺ د دُبِّمنانو په شان شکل
و صورت جو روپو او فیشن کولو کبین د فخر محسوس کرپی شي!
وَضَعَ مِنْهُمْ نَصَارَىٰ تَوَمَّدُنَ مِنْهُمْ
یہ مسلمان ہیں جنہیں دیکھ کے شرماں کیں یہود

شکل کبین تاسو نصاریٰ ئی نو په رواج کبین هُنود
دا مسلمان دی په لیدو ئی نن شرمیری یہود

¹ د دعوتِ اسلامی په مَدَنی ماحول کبین د خپلو اعمالو محاسبی ته ”فِکرِ مدینہ“ وائی۔

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کپل هنځه د جنّت لاره هیره کړه۔ (کلیاتی)

خورو خورو اسلامی ورونو! زمونږه احسان مند او کریم و مهربانه آقا ﷺ خو به مونږه همیشه یادولو، بلکه دُنیا ته ئې چه خنکه تشریف را ورو او سَجَدَه ئې او کړه نو هغه وخت ئې په شونديو دا دُعا جاري وه رَبِّهِ لِمَّا أُمِّتَ يعني اے زما ربه! زما اُمت ما ته هبَّ کړي۔ (فتاویٰ رضویہ ج ۳۰، ص ۷۱۷)

پہلے سجدے په رو ز ازل سے درود

یاد گاری اُمت په لاکھوں سلام

(حدائقِ بخشش شریف)

په آوله سَجَدَه ئې د آزله درُود

د اُمت په یادولو ئې دیر دیر سلام

ترقیامته به ”اُمتی اُمتی“ فرمائی

په مَدَارِجُ التُّبُوّة کښ دی: چه حُضُورِ اکرم ﷺ په قبر مبارک کښ خملولي شو نو حضرت سِیدُنَا قُشَّمَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ هغه کس وو خوک چه د تولو په آخره کښ د قبر شریف نه راختلې وو چنانچه د هغويي بيان دې چه هُمْ زه هغه آخری کس یم چا چه د حُضُور انور ﷺ مخ مُبارک په قبرِ مُنَور کښ لیدلي وو، ما او ليدلو چه سُلَطَانِ مدینه ﷺ په قبرِ انور کښ خپلو شونديو مبارکو ته حَرَكَت ورکولو (يعني شوندي په مبارکي ئې خوزولي) ما خپل غور د الله عَزَّوجَلَ د خور حبیب ﷺ خُلُبِ مُبارکي ته نزدي

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: د چا په خوا کنیں چه زما ڈکر او شو او هغه په ما درود پاک او نه لوسو تحقیق هغه بدجتنہ شو. (ابن سنی)

کرو، ما واویدل چه هغويٰ ﷺ فرمائیل: ”رَبِّ أُمَّتِي أُمَّتِي“
(یعنی پروردگارہ! زما اُمّت زما اُمّت) (مَدَارِجُ النُّبُوْقَ ج ۲ ص ۴۴۲)

جلد ۷ صفحہ ۱۷۸ کنیں دی: فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ دی: چه کله زہ وفات شم نو په خپل قبر کنیں به همیشہ وايم: ”یا رَبِّ اُمَّتِي اُمَّتِي“
(یعنی پروردگارہ! زما اُمّت زما اُمّت). تر دی چه دویم صور او بولکیٰ شي۔)

کنیہ العمال) اعلیٰ حضرت ﷺ د خپل ایمان د حفاظت د پارہ په

بارگاہ رسالت کنیں دا سپی خیرات غواری: به

جنہیں مرقد میں تا حشر اُمّت کہہ کر پکارو گے

ہمیں بھی یاد کر لو ان میں صدقہ اپنی رحمت کا

(حدائق بخشش شریف)

اُمّتی چه چا ته وائی به په قبر کنیں تر حشره
مونبہ هم یاد کری په هغو کنیں په خاطر د خپل رحمت

مُحَدَّثِ اعظم پاکستان حضرت عَلَّامَه مولانا سردار احمد

بہ فرمائیل چه حُضُورِ پاک ﷺ خو تول عمر مونبہ ته اُمّتی
اُمّتی وئیلیٰ دی او په قبر مبارک کنیں ہم اُمّتی اُمّتی وائی او تر حشره
بہ مو یادوی تر دی چه د محشر په ورخ بہ ہم اُمّتی اُمّتی وائی. حق خو
دا دی چه که صرف یو خل ئی ہم اُمّتی وئیلیٰ وی او مونبہ تول
عمر ہم یا نی یائی، یا رسول اللہ، یا حبیب اللہ وائیو بیا ہم د ہغه یو
خله اُمّتی وئیلو حق نه شو ادا کولی۔

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: چا چه په ما باندی لس خلہ سحر او لس خلہ مانہنام ڈرود پاک او لوستل د قیامت په ورخ به هغه ته زما شفاعت نصیب کیری. (مجتیح الزَّادِ)

جن کے لب پر رہا "اُمّتی اُمّتی" یاد اُن کی نہ بھول اے نیازی بھی
وہ کہیں اُمّتی تو بھی کہہ یا نبی ! میں ہوں حاضر تیری چاکری کے لیے
پہ ژبہ د هغہ بہ وو هروخت اُمّتی اُمّتی
کله هُم مہ ہیروہ هغہ اے نیازی
هغہ وائی اُمّتی، ته هُم وایہ یا نبی
زہ یمہ حاضر ستا غلامی لرہ

د قیامت په ورخ د اُمّت د فِکر انداز

د حضرتِ ابن عَبَّاس رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا نہ روایت دی چہ، حُضور شاہِ خیرُ الانام ﷺ فرمائی: د قیامت په ورخ بہ تمام انبیاء کرام (عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ) د سرو زرو په مِنبر و نو تشریف فرما وی، زما مِنبر بہ تشن [یعنی خالی] وی چکه چہ زہ بہ د خپل رب په حُضور کبن خاموشہ ولاریم چہ چری داسپی او نشی چہ اللہ ما ته جَنَّتَ ته د داخليدو حُکم او فرمائی او زما اُمّت زما نہ پس پريشانه گرخی. اللہ تعالیٰ بہ فرمائی: اے محبوبہ! ستا د اُمّت په بارہ کبن بہ هُم هغہ فیصلہ کووم خہ چہ ته غوارپی. زہ بہ عرض کووم: اللَّهُمَّ عِجْلِ حِسَابَهُمْ یعنی اے اللہ د دوئی حِساب زر واخلہ (چکه چہ زہ هغوئی خان سره بوتلل غوارم) دا عرض بہ مسلسل کووم تر دی چہ ما ته بہ دوزخ ته تللو والا د خپل او اُمّتیانو فھریست را کرپی شي (کوم چہ به جہنم ته داخل شوی وی زہ بہ د هغوئی شفاعت او کرم او هغوئی بہ را

فرمان مُصطفیٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کبین چه زما ڏکراوش او هغه په ما ڏروڏ پاک او نه لوستو هغه جفا او کره. (عبد الرزاق)

او باسم) دغسی به د عذابِ الٰہی د پاره زما په اُمّت کبین یو کس هم

پاتی نه شي. (كنزُ العمال، ج ٧ ص ١٤، رقم ٣٩١١ دار الكتب العلمية بيروت)

اللٰہ! کیا جہنم اب بھی نہ سرد ہو گا

رو رو کے مصطفیٰ نے دریا بہاو یئے ہیں

اللٰہ! جہنم بہ کنپی او س هُم نہ سرپری
دیری او بنکی توئی کری په ژرا دی مصطفیٰ

اے عاشِقانِ رسول! د اُمّت د غم خوار آقا په قدمونو قربان شئ او
ژوند د هغويٰ په گلامی کبین بلکه د هغويٰ د گلامانو په گلامی او
دعوت اسلامی او د دی په مَدَنی قافلو کبین تیر کرئ او د مرگ نه پس
د هغويٰ د شفاعت حقدار شئ او خپل مخ د قیامت په ورخ نبی
رحمت، شفیع اُمّت صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ته د بنو دلو قابل جور کرئ یعنی د
یہود او نصاریٰ په شان شکل او صورت جورول پرپریدئ، یو موتیٰ
کیره پرپریدئ، د انگریزی وینستو په خائی ڙلُفی پرپریدئ او د سرتور
سر گرخیدو په خائی شنه شنه عمامہ په سر کوئ. بس خپل ظاہر
او باطن په مَدَنی رنگ کبین رنگ کرئ.

ڈر تھا کہ عصیاں کہ سزا اب ہو گی یا روزِ جزا
وی اُن کی رحمت نے صدایہ بھی نہیں وہ بھی نہیں
پریدم چه د گناہ سزا بہ دلتہ وی کہ په ورخ د جزا
اووئیل د هغويٰ رحمت نہ دلتہ او نہ هلتہ

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: د چا په خواکنی چه زما ذکر او شو او هنگه په ما دُرود پاک او نه لوستو هنگه په خلقو کنیں ډیر زیات شُوم دی۔ (الْتَّرْغِيبُ وَالْتَّرْهِيبُ)

اعلیٰ حضرتِ امامِ اہلِ سُنّت، مُجَدِّدِ دین و مُلّتِ مولانا شاہ امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلٰيْهِ زمونبره د پوهه کولود پاره فرمائی:

جو نه بھولا ہم غریبوں کو رضا
یاد اُس کی اپنی عادت کیجئے
چا چه ہیر نہ کپلو مونپه خواران اے رضا
د ھعنئی یادوں خپل عادت جو ر کرئی

کاش چہ! مونبرہ پا خہ عاشقانِ رسول جو ر شو

کاش چہ! د حضرتِ سیدُنا صدیق اکبر د قدمونو د خاورو په خاطر
مونبرہ هم ربستینی او پا خہ عاشقانِ رسول جو ر شو۔ کاش چہ! زمونبرہ
ناسته ولا رہ، گرخیدل، خوراک خبناک، وینب اوسیدل او اوده کیدل
ژوند او مرگ د خور، خوب مَدَنی آقا ﷺ د سُنّتو مطابق شي.
کاش!

فنا اِتنا تو ہو جاؤں میں تیری ذاتِ عالیٰ میں
جو مجھ کو دیکھ لے اُس کو ترا دیدار ہو جائے
چہ شم فنا ستا په سُنّتو زما گرانہ آقا
چہ می خوک گوری، ته وریاد شبی مہربانہ آقا

خوب و خور و اسلامی و رونپو! په خپل زرہ کنیں د عِشَقِ حَقِيقِي شمع
روپسانه کرئ، اِن شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰی چه ظاہر او باطن به مو روپسانه شي او
په دُنیا او آخرت کنیں به مو کامیابی نصیب شي.

فرماین مُصطفیٰ ﷺ: خوک چه په ماد جُمُعیٰ په ورخ درود شریف لوی زه به د قیامت په ورخ د هغه شفاعت کووم. (کتب العثیل)

خوار جہاں میں کبھی ہو نہیں سکتی وہ قوم
عشق ہو جس کا جسٹور فقر ہو جس کا غیور
ہغہ قوم په دُنیا کبن نہ خوار بیری
چہ نران وی او کوی فخر په غُربت

د صِدِّيقی حَضَرَاتُو په غتہ گوته کبن نبنه!

د حضرت سیدُنا صِدِّيق اکبر رحمۃ اللہ علیہ اولاد ته ”صِدِّيقی“ وائی، د هغوئی د بنپی په غتہ گوته کبن نن ہُم د مار د چیچلو نبنه بسکاریدی شی خو کہ بسکارہ نه شی نو د کوم یو صِدِّيقی صاحب په صِدِّيقیت باندی بدگُمایی کول جائز نه دی ٹکھے چه په هر یو کسی دا نبنه واضحه نه وی. سگ مدينه رحمۃ اللہ علیہ یو صِدِّيقی عالم صاحب ته ”د غتی گوتی د نبپی“ بسکارہ کولو درخواست اوکرو نو هغوئی اوفرمائیل چه [هغه نبنه] زما والد صاحب په مربلو مربلو رابسکارہ کپی وہ خو اوس بیا پتہ شوی ده. مُفَسِّر شہیر حَکِيمُ الْأَمْمَت حضرت مُفتی احمد یار خان رحمۃ اللہ علیہ په مرآۃ المُناجیح جلد ۸ صفحہ 359 کبن فرمائی: ”بعضی صالحین فرمائی چہ کوم شیخ صِدِّيقیان یعنی د (سیدُنا صِدِّيق اکبر رحمۃ اللہ علیہ د شہزادہ) حضرت مُحَمَّد بن ابوبکر رحمۃ اللہ علیہ (چہ هغه صحابی وو د هغوئی) د اولادی نه دی، هغوئی مار نه چیچی او کہ اُوئی چیچی نو (زہر پری) اثر نه کوی. دا د هغه لُعاب شریف [یعنی لارپی مبارکی] اثر دی (کوم چه سرکار مدينه رحمۃ اللہ علیہ کووم)

فرمَان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چا چه په کتاب کښ په ما باندي درود پاک اوليکلو ترڅو پوري چه دما نوم په هغې کښ وي فرنستې به د هغه دپاره چښښه غواړي. (کلبراني)

حضرت سیدُنا صَدِيقِ اکبر رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ کوته په غارِ ثور کښ د مار چيچلی خائے باندي لکولې وو) او د هغوي د اولاد په بنپه ”تور چاپ“ وي تر دې که د مور و پلار دواړو طرفو نه شیخ صَدِيقِي وي نو د دواړو بنپو په غټو ګوتو به ئې ”تور چاپ“ وي. ما د دیرو صَدِيقِي حَضَرَاتُو د بنپو په غټو ګوتو کښ دا تور چاپ لیدلې دې. غرض دا چه دا عجیبه مُعجزات دی“ (يعني صَدِيقیان مار نه چيچي، که اوئې چيچي نو ژهر پوري اثر نه کوي او تراوسه پوري د بنپي په غټه ګوته کښ تور چاپ کيدل، دا ټول د حُضُورِ اکرم صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د لُعَابِ مُبارک مُعجزات دی)

ضعیفی میں یہ قوت ہے ضعیفوں کو قوی کر دیں

سہارا لیں ضعیف و اُقْویٰ صَدِيقِ اکبر کا (ذوق نعمت)

په ضعیفی کښ دا قوت چه ضعیفان ئې کړل قوی

و اخلي اسره د هر قوي و ضعفاء د ابوبکر

صَدِيقِ اکبر رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ مَدَنی آپریشن اوکرو

خوبو خوبو اسلامي ورونو! د الله و رسول صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ او د صَحَابَةَ كِرَامَو او د آهَلِ بَيْتِ عِظَامِ عَلَيْهِمُ الرَّحْمَنُ د اُلفت او محَبَّت حاصلولو د پاره د تبلیغ قرآن و سُنّت د عالمگیر غیر سیاسي تحریک دعوت اسلامي د خوشبوداره مَدَنی ماحول سره هر وخت خپل تعلق مضبوط ساتئ، إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى دِي مَدَنِي ماحول په بَرَكَت بَه په سُنَّتِ باندي د عمل کولو سعادت او د صَدِيقِ اکبر رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ بَرَكَتُونه درنصیب

فرمان مُصطفیٰ ﷺ په ما باندی درود شریف لولی اللہ عَزَّوجَلَّ به په تاسو
رحمت را لیپری. (ابن عدی)

شي، د سُنّتو د تربیت د پاره د عاشقانِ رسول سره هره میاشت کم از
کم د دری ورخو په مَدَنی قافله کبن د سُنّتونه د ڈک سفر سعادت
حاصلوئ، د مَدَنی مرکز عطا کرپی د نیک جو پیدو د نُسخی "مَدَنی
انعامات" مطابق د خپل ژوند شپی او ورخو تیروئ او هره شپه
کم از کم دولس مِنَّتِه د فِکر مَدِینه په ذریعه د مَدَنی انعاماتو
رساله چکوئِ اِنْشَاءَ اللَّهِ تَعَالَی په دواپو جهانو کبن به کامیاب اوسي.
دعوتِ اسلامی ته د صِدِّيق اکبر صلی اللہ علیہ وسَعْدَہ خومره برکتونه حاصل دي
د دی اندازه د دی مَدَنی سپرلی نه اولکوئ، چنانچه د یو عاشقِ رسول
بیان په خپلو الفاظو کبن د وراندی کولو کوشش کووم: زمونبره
مَدَنی قافله "ناکه کھارپی" (بلوچستان، پاکستان) ته د سُنّتو د تربیت د
پاره حاضره شوي وه، د مَدَنی قافله د یو مسافر په سر کبن خلور
ورپی ورپی غُوٽپی شوي وپی او د هغپی په وجه به د هغه په نیم سر
باندی سخت درد وو، چه کله به پرپی درد راغپی نو د درد طرف ته
مخ به ئپی تور شو او هغه به د تکلیف نه داسپی ارغبتلو چه چا به
ورته کتلي نه شو. یوه شپه هُم دغسپی هغه د درد د لاسه ارغبتلو،
مونبره کولی ورکرپی، د هغپی سره اوده شو چه سحر را پا خیدلو نو
خوشحاله خوشحاله وو. هغه او وئیل چه الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوجَلَّ په ما کرم او شو،
په خوب کبن را باندی سرادر د مَدِینه صلی اللہ علیہ وسَعْدَہ سره د خلورو
وارو یارانو عَلَيْهِ السَّلَامُ کرم او فرمائیلو.

فرمَان مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ: په ما باندی دُرود شریف کثرت کوئی بیشکه دا ستابسود پاره پاکی ده۔ (ابو یعلو)

سر بایں انہیں رحمت کی آدا لائی ہے
حال بگڑا ہے تو بیار کی بن آئی ہے

د ھفوئی رحمت چہ دکت سر نہ ئی تشریف را اولو
قسمت ویبن شوی د میریض د بیماری په وجہ

خوبِ مَدَنِی آقا صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ زما طرف ته اشاره اوکرہ او حضرتِ سیِّدُنَا ابُوبَکَر صَدِّیق رَضِیَ اللہُ تَعَالَیٰ عَنْہُ ته ئی او فرمائیل: ”د د درد ختم کرہ۔“ په دی خبره یارِ غار و یارِ مزار سیِّدُنَا صَدِّیق اکبر رَضِیَ اللہُ تَعَالَیٰ عَنْہُ زما داسپی مَدَنِی آپریشن اوکرو چہ زما سر ئی او سپر دلو او زما د دماغونه ئی خلور توری دانپی را او ویستلی او اوئی فرمائیل: ”بچیه اوس به تا ته هیخ [تکلیف] نه کیری“ د دی مَدَنِی سپری راوی وائی چہ واقعی هغه اسلامی ورور بالکل جوڑ شوی وو۔ د سفر نه چہ بیرته راغبی نو هغه دوبارہ ”مُعائِنَہ“ اوکرہ، ڈاکٹر حیران شو او اوئی وئیل چہ: وروره عجیبہ کمال دی، ستا د دماغو خلور وارہ دانپی غائبی شوی دی، هغه ورتہ په ژپا ژپا د مَدَنِی قافلی د سفر د بَرَکَت او د خوب تذکرہ اوکرہ۔ ڈاکٹر ڈیر زیات مُتاثرہ شو، د هغه اسپتال د ڈاکٹرانو سره ہلتہ موجودو دولسو کسانو د دولسو ورخو په مَدَنِی قافلہ کبین د سفر نیتُونه اولیکل او خینی ڈاکٹرانو سمدستی د خوب نبی صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ د مَحَبَّت نبیه، گیرہ مبارکہ د پرینبودلو نیتُونه اوکرپل۔

فرمان مُصلحی ﷺ: چاچہ پہ ما باندی لس خلہ دُرود پاک اولو ستل اللہ عَزَّوجَلَّ پہ پہ
ھغہ سل رحمتو نہ نازل کری. (کتبیانی)

یکھے سنتیں قافلے میں چلو لُو ٹئے رختمیں قافلے میں چلو^۱
ہے نبی کی نظر، قافلے والوں پر آُ سارے چلیں قافلے میں چلو

زدہ کری بشکلی سُنتونہ قافلو کبِن لارشی
اُنگتی دیر رحمتو نہ قافلو کبِن لارشی
د نبی دی نظر، د قافلی پہ مسافر
حُیٰ چہ ہوں سفر کوونہ قافلو کبِن لارشی

صَلَّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

ہم کو بُو بُکر و عمر سے پیار ہے

ان شاء اللہ اپنا بیڑا پا رہے

مونب کوو د ابوبکر او عُمر سره محبّت

بیری بے زمونبہ اور سی د اللہ پہ رَحْمَت

خوبو خوبو اسلامی ورونو! د بیان پہ آخرہ کین د سُنتو فضیلت
او یو خو سُنتونہ او آداب د بیانلو ثواب حاصلووم. تاجدار رسالت،
شہنشاہِ نبُوَّت ﷺ فرمائی: ”چا چہ زما د سُنتو سره محبّت
اوکرو ھغہ زما سره محبّت اوکرو او چا چہ زما سره محبّت اوکرو ھغہ بہ
پہ جنّت کبِن زما سره وی۔“ (مشکَّاتُ المصابیح ج ۱ ص ۵۵، حدیث ۱۷۵)

سینہ تیری سُست کا مدینہ بنے آتا

جنت میں پڑو سی مجھے تم اپنا بنانا

فرمانِ مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہِ وَسَلَّمَ: دِجْمَعِی په شپه او دِجْمَعِی په ورخ په ما باندی دُدُرُد کرڑ کوئ، خوک چه داسپی کوی د قیامت په ورخ به زه د هغه شفاعت کونکی او گواه جو پیرم، (جعیت الایمان)

سینه می دِشی جو په د سنتو مدینه خوره آقا
جنت کبن می خپل جو پکه کاوندی خوره آقا
صلوٰعَلی الْحَبِیْبِ! صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیٰ مُحَمَّدٌ

دِرْلُفُو او د سر د وینستو وغیره ۲۲ مَدَنِی گلونه

﴿۱﴾ دِنِیٰ اَكَرَم صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہِ وَسَلَّمَ مبارکی زُلْفیٰ به کله د نصف (یعنی د نیم) غور مبارک پوری او ﴿۲﴾ کله د غور مبارک د لو [یعنی د نرمی حضی] پوری او ﴿۳﴾ خینی وخت به دومره او گدی شوی چه خوکی به ئی مبارکو اُو گو ته لکیدی. (الشَّائِلَاتُ الْمُحْتَدِيَّةُ لِلتَّرْمِذِيِّ ص ۳۵، ۳۴، ۱۸) ﴿۴﴾ مونږ ته پکار دی چه موقع په موقع درپی واره سُنتونه ادا کړو، یعنی کله د نیم غور پوری، کله د پوره غور پوری او کله د اُو گو پوری زُلْفیٰ پرېږدو ﴿۵﴾ د اُو گو پوری دِرْلُفُو پرینبندولو سُنت ادا کول عام طور په نفس باندی گران پریو خی خو په ژوند کبن یو خل هر یو ته دا سُنت ادا کول پکار دی، البتہ دا خیال ساتل ضروري دی چه وینسته د اُو گو نه بسکته اُو گدھ نه شي، په او بتو باندی د لمدیدو نه پس په صحیح طریقه دِرْلُفُو او گدوالی معلومیدی شي، لهذا په کومو ورخو کبن چه غت وینسته پرېږدئ نو په هغه ورخو کبن ئی د لامبلو نه پس کمنزوئ او په غور سره ئی کورئ چه وینسته چرپی د اُو گو نه بسکته خو نه خی ﴿۶﴾ اعلیٰ حضرت رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی فرمائی: د بسخو په شان

فرمان مُصطفیٰ ﷺ: د جمعی په شپه او د جمعی په ورخ په ما باندی د درود کثرت کوئ، خوک چه داسپی کوی د قیامت په ورخ په زه د هغه شفاعت کونکی او گواه جو پیرم۔ (شعبت الایمان)

د او گو نه بشکته و یښته پرینبودل د نارینه د پاره حرام دی۔ (تَسْهِيلًا فَتَاوِي
 رَضْوَيَه ج ۲۱ ص ۶۰) ۷۷) صدر الشَّرِيعه حضرت عَلَامَه مولانا مُفقِي مُحَمَّد
 امجد علی اعظمی رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِ فرمائی: د نارینه د پاره دا جائز نه دی چه د
 بشو په شان و یښته او گدہ کپی، ځینې خلق چه ځان ته صوفیان
 هُم وائی او گدہ او گدہ و یښته پریبدی او د مار په شان ئې په سینه
 باندی او پی را او پی، او ځینې چونتی پریبدی یا د بشو په شان
 و یښته را ټول کری او د خټ طرف ته ترې ځوته جوره کری دا ټول
 ناجائز او د شرع خلاف کارونه دی۔ تَصَوُّف و یښتو غټولو او
 رنگارنگ جامو اخوستلو ته نه وائی بلکه د رسول اکرم ﷺ د ختمولو ته ئې
 پوره اِتِّیاع [یعنی تابعداری] کولو او د نفس د خواهشاتو ختمولو ته ئې
 وائی۔ (بهاشریعت حصہ ۱۶، ص ۲۳۰) ۷۸) د بشو د پاره سر خرول حرام دی۔
 (خلاصه از فتاویٰ رضویه ج ۲۲ ص ۶۶) ۷۹) د بشو د پاره د سر و یښته کت کول
 خنگه چه په دی زمانه کښ نصرانی [یعنی عیساينپرو] بشو کت کول
 شروع کری دی ناجائزه او ګناه ده او په دی لعنت راغلې دی، که
 خاوند ورته د داسپی کولو د پاره وئیلی وي بیا هم دا حکم دی چه
 بشو به په داسپی کولو ګنه کاره وي ولې چه د شریعت په نافرمانی
 کولو کښ به د هیڅ چا (یعنی د مور، پلار یا د خاوند) خبره نه منلې
 کیږي۔ (بهاشریعت حصہ ۱۶، ص ۲۳۱) ۱۰) ځینې خلق (په و یښتو کښ) بني
 یا کڅ طرف ته لار او باسی دا د سُتَّ خلاف دی۔ ۱۱) سُتَّ دا دی

فرمانِ مُصطفیٰ ﷺ: کله چه تاسویه رسولانو دُرود لولع نو په ما باندی ئی هم لولع، بیشکه زه د تولو جهانوند رب رسول یم. (جمع‌الجواعی)

چه که په سر باندی ویبنته وي نو د سر په مینځ کښ لار ویستل پکار دی. (ایضاً) ۱۲﴾ (د حُضُورِ اقدس ﷺ نه) د حج نه بغیر کله هُم سر خَرَئِيل ثابت نه دی (فتاویٰ رضویہ ج ۲۲، ص ۶۹۰) ۱۳﴾ نن صبا د قینچع یا د مشین په ذریعه ویبنته په مخصوصه طریقه باندی د خه خائی نه غت او د خه خائی نه واره کټ کولپی کیرپی، داسپی ویبنته پرینبودل سُنت نه دی. ۱۴﴾ فرمانِ مصطفیٰ ﷺ: ”چه د چا ویبنته وي هغه د هغې اکرام کوي.“ (شیع ابو داؤد ج ۴، ص ۱۰۳ حدیث ۱۶۳)

یعنی هغه د وینځی، تیل د پرپی لکوی او گمنز کوي د ئی ۱۵﴾ حضرت سیدنا ابراهیم خلیل اللہ ﷺ د تولو نه مخکښ د میلمنو میلمسیتا اوکړه او د تولو نه مخکښ ئی ختنه اوکړه او د تولو نه مخکښ ئی بريت او تراشل او د تولو نه مخکښ ئی سپین ویبنته اولیدو. عرض ئی اوکړو: يا رب! دا خه دی؟ اللہ تعالیٰ او فرمائیل: اے ابراهیم! دا وقار (یعنی عزت) دی. عرض ئی اوکړو: اے زما رباه! زما وقار زیات کړی. (موطاج ۲ ص ۱۵ حدیث ۱۷۵۱)

۱۶﴾ د دعوتِ اسلامی د اشاعی ادارې مکتبۃ المدینہ چاپ شوي د ۳۱۲ صفحو کتاب ”بھار شریعت“ حصہ ۱۶ صفحه ۲۲۴ کښ دی چه: د خور نبی ﷺ د عبرت نه دک فرمان دی: خوک چه قصدًا (یعنی ارادتاً) سپین ویبنته او باسي د قیامت په ورځ به هغه نیزه شي او په هغې به هغه وھلپی کیرپی (کذالْعَمَال) ج ۶ ص ۲۸۱

۱۷﴾ د لاندینیئ شوندپی او د زنی په مینځ کښ چه کوم رقم (۱۷۲۷۶)

فرمان مُصطفیٰ ﷺ: کله چه تاسو په رسولانو دُرُود لولئ نو په ما باندی ئې هم لولئ، بیشکه زه د تولو جهانونو د رب رسول یم. (جیغُ التحوماَعِ)

وینته وي د هغې خوا وشا وینته خرئيل يا ویستل بِدَعَتْ دې. (عالیکیری) **ج ۵ ص ۳۵۸** **۱۸** د خت وینته خرَوَل مکروه دې. (ایضاً ۳۵۷) یعنی چه سر نه خروي او صرف د خت وینته خروي [نو بیا مکروه دې] لکه دیر خلق چه کله وینته جوروی نو د خت وینته ورسه اوخرَوَي. او که خوک پوره سر خروي نو بیا د ورسه د خت وینته هم اوخرَوَي. (بهاشریعت حصہ ۱۶، ص ۲۳۰) **۱۹** د خلور قسمه خیزونو متعلق دا حکم دې چه دفن [یعنی خخ] د کرپی شي، وینته، نوکان، وینه او د حیض خته (یعنی هغه کپره په کومه چه زنانه د حیض وینه پاکوي). (ایضاً ص ۲۳۱) **۲۰** د نارینه د پاره د گیرپی يا د سر سپینو وینتو له سُور يا زیرنگ ورکول مُستَحَب دې، د دې د پاره نکریزی لکولپی شي. **۲۱** په گیره يا سر کبن چه خوک نکریزی اولکوی نو [د لمنو نکریزو سره] اوده کیدل نه دې پکار. د یو حکیم قول دې چه دغسی د نکریزو لکولو سره اوده کیدو کبن د سر وغیره گرمی سترگو ته راکوزیرپی او دا د بینائې د پاره مُضِر یعنی نقصانی دې. د حکیم د خبرپی تصدیق داسې اوشو چه یو خل سگ مدینه^۱ لره یو نابینا [یعنی پوند] کس راغلو او هغه اووئیل چه: زه پیدائشی پوند نه یم، افسوس ما په سر باندی توره نکریزه اولکوله او اوده شوم، چه

^۱ [امیر اهلِ سُنَّت د عاچِرَی په طورخان ته سَكْ مدینه وائی.]

فرمای مُصطفیٰ ﷺ: د جمعی په شپه او د جمعی په ورخ په ما باندی په کثرت سره درود لوئے څکه چه ستاسو درود ما ته وړاندې کولی کېږي. **(طبرانی)**

راویین شوم نو زما د سترګو نور تلې وو. ۲۲ د نکریزو لکولو والا کس د بريتو، د لاندینې شونډې او د ګیرې د خط د غارې د وینستو سپین والې په یو خو ورڅو کښ رابسکاره کیدل شروع شي او هغه نبنه نه بسکاري لهذا! که زر زر تولې ګیرې له رنګ نه شی ورکولې نو په کوشش سره خلور ورڅې پس کم از کم هغه ځائیونو باندې په کوم کوم ځای کښ چه سپین والې بسکاري، لبره لبره نکریزه لکول پکاردي.

په زرگاؤ سُنّتونه زده کولو د پاره د مکتبة المدینه دوه کتابونه (۱) د ۳۱۲ صفحو کتاب ”بهاړ شريعت“ حصه ۱۶ او (۲) د ۱۲۰ صفحو کتاب ”سُنّتین اوږ آداب“ هديه کړئ او اولوی. د سُنّتو د تربیت یوه غوره ذریعه د دعوتِ اسلامي په مَدَنِی قافلو کښ د عاشقانِ رسول سره د سُنّتو نه ډک سفر هم دي.

لو ڻه رحمتیں قافلے میں چلو
یکنے سُنّتین قافلے میں چلو^۱
ختم ہوں شامتیں قافلے میں چلو^۲
ہوں گی حل مشکلیں قافلے میں چلو^۳

زده کړئ بشکلی سُنّتونه قافلو کښ لار شئ
اوګتیئ ډیر رحمتونه قافلو کښ لار شئ
حل به مو شی مشکلونه قافلو کښ لار شئ
شي به ختم مصیتتونه قافلو کښ لار شئ

صلوٰ عَلَى الْحَمِيْبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

فرمان مصلطفی ﷺ: دھغہ کس پوزہ پہ خاور و خرہ شی چہ دچا پہ مخکنیں زما ذکر اوشی او هغہ پہ ما درود پاک او نہ لوی۔ (توصیی)

مَنْقَبَتِ سَيِّدُنَا صَدِيقِ اَكْبَرِ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ

یقیناً شیع خوف خدا صدیق اکبر ہیں
یقیناً مخزن صدق و وفا صدیق اکبر ہیں
نهایت متقی و پارسا صدیق اکبر ہیں
جو یادِ غارِ محبوب خدا صدیق اکبر ہیں
طیبیب ہر مریضِ لادوا صدیق اکبر ہیں
امیر المؤمنین ہیں آپ امامِ اسلامیں ہیں آپ
سچی اصحاب سے بڑھ کر مقتبِ ذات ہے انکی
عمر سے بھی وہ افضل ہیں وہ عثمان سے بھی اعلیٰ ہیں
امامِ احمد و مالک، امامِ بُو حنفہ اور
تمام اولیاء اللہ کے سردار ہیں جو اُس
سچی غلائے آفت کے، امام و پیشواؤں ہیں آپ
خداۓ پاک کی رحمت سے انسانوں میں ہر اک سے
ہلاکتِ خیزِ ظغیانی ہو یا ہوں موجیں طوفانی بھٹک سکتے
نہیں ہم اپنا منزلِ ٹھوکروں میں ہے
گناہوں کے مرض نے یہم جاں ہے کر دیا مجھ کو
نہ گھبراو گنگارو تمہارے حشر میں حاصل
محب شافعِ روزِ جزا صدیق اکبر ہیں

نہ ڈر عطا رآفت سے خدا کی خاص رحمت سے

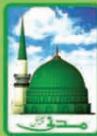
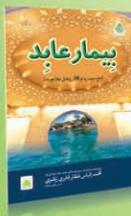
نبی والی ترے، مُشکلُکشا صدیق اکبر ہیں

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ أَمَّا بَعْدُ فَاعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ

نيک او منځ گزاره جوړ یدو د پاره

هر زیارت د مانځه نه پس ستاسو په ځائی کښ کیدونکي د دعوتِ اسلامي د سُنَّتُو نه ډکه هفته واره اجتماع کښ د رضائے الهي د پاره د بنو بنو نیټونو سره ټوله شپه تیروئ د سُنَّتُو د تربیت د پاره په مَدَنِي قافِلُو کښ د عَاشِقَانِ رَسُولِ سَرَه هره میاشت د دری ورڅو سفر او هرې مَدَنِي د "فِكْرِ مَدِينَةٍ" په ذریعه د مَدَنِي إِنْعَامَاتُو رساله ډکوئ او د هرې مَدَنِي میاشتی په وروموي تاریخ ئې د خپل ځائی [د دعوتِ اسلامي] ذمَه دارته د جمَع کولو معمول جوړ کړئ.

زما مَدَنِي مقصد: "ما ته د خپل ځان او د تولی دُنيا د خلقو د اصلاح کوشش کول دي." د خپل ځان د اصلاح د پاره په "مَدَنِي إِنْعَامَاتُو" عمل او د تولی دُنيا د خلقو د اصلاح د کوشش کولو د پاره په "مَدَنِي قافِلُو" کښ سَفَر کول دي.

فیضانِ مدینه محله سوداګران زړه سبزی منډی، بابُ المدینه (کراچی)

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net